

april
2012

Uitbating van kermistoestellen

economie
FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

.be

Uitbating van kermistoestellen

Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
Vooruitgangstraat 50
1210 BRUSSEL
Ondernemingsnr.: 0314.595.348
<http://economie.fgov.be>

tel. 02 277 51 11

Vanuit het buitenland:
tel. + 32 2 277 51 11

Verantwoordelijke uitgever: Regis Massant
Voorzitter a.i. van het Directiecomité
Vooruitgangstraat 50
1210 BRUSSEL

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Deze brochure is gebaseerd op het koninklijk besluit van 18 juni 2003 betreffende de uitbating van kermistoestellen en de Europese norm EN 13814.

Indien u opmerkingen of suggesties hebt over de inhoud van deze brochure, kunt u deze naar onderstaand adres sturen, zodat er rekening mee kan worden gehouden bij de publicatie van de volgende uitgave ervan.

De richtlijnen in deze brochure zijn slechts indicatief en kunnen worden aangepast rekening houdend met de aanwezige omstandigheden.

Het voldoen aan de richtlijnen van deze brochure impliceert niet noodzakelijk dat voldaan wordt aan alle toepasselijke wettelijke verplichtingen.

De meest recente versie van deze veiligheidsgids bevindt zich op de website:

<http://economie.fgov.be>

FEDERALE OVERHEIDSDIENST

Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Algemene Directie Kwaliteit en Veiligheid

Dienst Consumentenveiligheid

Koning Albert II-laan 16

1000 Brussel

<http://economie.fgov.be>

e-mail: safety.prod@economie.fgov.be

telefoon : 02 277 76 99

fax : 02 277 54 39

Deze uitgave bestaat eveneens in het Frans

Cette édition est aussi disponible en français

Inhoud

1.	Intro.....	9
2.	Definities.....	9
3.	Beoordeling van een nieuwe attractie.....	11
3.1.	Inleiding.....	11
3.2.	Nodige documenten.....	11
3.3.	Gevaren en eisen uit het KB.....	12
3.4.	Beoordelingsproces.....	14
3.5.	Verslag.....	14
4.	Beoordeling van een reeds bestaande of tweedehandse attractie.....	16
4.1.	Omschrijving.....	16
4.2.	Procedure.....	16
4.2.1.	Nazicht documenten.....	16
4.2.2.	Regularisatie indien documenten voorhanden.....	16
4.2.3.	Regularisatie indien geen of onvoldoende documenten voorhanden.....	17
5.	Risicoanalyse.....	18
5.1.	Omschrijving.....	18
5.2.	Stappenplan.....	19
5.3.	Mogelijke gevaren in overweging te nemen.....	20
5.4.	Verslag van de risicoanalyse.....	21
6.	Opstellingsinspectie.....	22
6.1.	Bepalingen.....	22
6.2.	Inhoud.....	22
6.3.	Verduidelijking bij de te controleren aspecten.....	23
6.4.	Rapportering.....	23

7.	Onderhoudsinspectie.....	24
7.1.	Bepalingen.....	24
7.2.	Inhoud.....	24
7.3.	Rapportering.....	24
8.	Periodiek nazicht.....	26
8.1.	Bepalingen.....	26
8.2.	Inhoud.....	26
8.3.	Rapportering.....	27
9.	Overzicht inspecties.....	28
10.	Wijzigingen – Herstellingen.....	29
10.1.	Bepalingen.....	29
10.2.	Nieuwe risicoanalyse.....	29
10.2.1.	Wijzigingen.....	29
10.2.2.	Herstellingen.....	29
10.3.	Rapportering.....	30
11.	Logboek.....	31
11.1.	Omschrijving.....	31
11.2.	Inhoud.....	31
11.3.	Rapportering.....	31
12.	Incidenten – Ongevallen.....	32
12.1.	Bepaling.....	32
12.2.	Document.....	32
13.	Eisen voor de exploitatie en het gebruik van kermistoestellen.....	33
13.1.	Inleiding.....	33
13.2.	Standaarddocumentatie.....	33
13.3.	Eisen aan het personeel.....	33

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

13.4. Taken van de controleur.....	34
13.4.1. Algemeen.....	34
13.4.2. Koop en verkoop.....	34
13.4.3. Selectie en opleiding van personeel.....	35
13.4.4. Opbouwen en afbreken.....	36
13.4.5. Onderhoud van de uitrustingen.....	40
13.4.6. Proef- en controlewerkzaamheden.....	43
13.4.7. Het gebruik.....	45
13.4.8. Bijzondere taken bij toezicht op het bedrijf.....	49
13.4.9. Onderhoud, herstelling en wijzigingen.....	56
13.5. Taken van de bediener van het kermistoestel.....	58
13.6. Taken van de assistent.....	60
13.7. Keuringen door een onafhankelijk organisme.....	61
13.7.1. Diepgaande keuring door een onafhankelijk organisme.....	61
13.7.2. Opstellingsinspectie.....	63
13.7.3. Keuring na herstelling en wijziging.....	64
13.7.4. Rapporten.....	64
13.7.5. Keuringsintervallen.....	64
13.8. Brand.....	65
13.8.1. Algemeen.....	65
13.8.2. Procedures in geval van brand.....	65
13.8.3. Maatregelen bij brand.....	66
13.8.4. Toegang voor noodhulpdiensten.....	67
14. Bijlage: formulier voor de melding van een ongeval/incident.....	70

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

1. Intro

Deze brochure is een leidraad om de uitbaters en organismen te helpen om aan de reglementering te voldoen, om een veilige dienst aan te bieden en vooral om ongevallen te voorkomen.

2. Definities

Kermistoestel: een niet-permanente installatie bestemd voor vermaak of ontspanning, ter voortbeweging van personen, en aangedreven door een niet-menselijke energiebron.

Kermistoestel type A: een kermistoestel waarbij de voortbewogen personen een snelheid bereiken die groter is dan 10 meter per seconde of een hoogte boven het terrein bereiken die groter is dan 5 meter.

Kermistoestel type B: een kermistoestel dat geen kermistoestel type A is.

Uitbater: elke producent of distributeur in de zin van artikel 1 van de wet van 9 februari 1994, die een kermistoestel rechtstreeks ter beschikking van de consumenten stelt.

Technisch competent persoon: een persoon die voldoet aan volgende vereisten:

- de leeftijd van achttien jaar bereikt hebben;
- voldoende praktijkervaring en vakkennis bezitten om de bepalingen van het besluit van 18 juni 2003 betreffende de uitbating van kermistoestellen op een correcte wijze te kunnen uitvoeren en toepassen;
- voldoende praktijkervaring en vakkennis bezitten om een risicoanalyse correct te kunnen lezen;
- ten minste over drie jaar technische praktijkervaring met kermistoestellen beschikken.

Onafhankelijk organisme: een organisme dat voldoet aan volgende vereisten:

- technisch personeel tewerkstellen die technisch competente personen zijn;
- het kaderpersoneel en het technisch personeel zijn onafhankelijk, bij het uitvoeren van proeven, het opstellen van verslagen en het afgeven van verklaringen, ten aanzien van alle kringen, groeperingen en personen die rechtstreeks of onrechtstreeks belangen hebben bij het uitbaten van kermistoestellen.

Geaccrediteerd organisme: een organisme dat voldoet aan volgende vereisten:

- geaccrediteerd zijn door het Belgisch accreditatiesysteem, opgericht bij het koninklijk besluit van 22 december 1992 tot oprichting van een accreditatiesysteem van beproevingslaboratoria en keuringsinstellingen en tot vaststelling van de procedures en de voorwaarden voor accreditatie overeenkomstig de criteria van de normen van de reeks NBN-EN 45000 of geaccrediteerd zijn door een evenwaardige organisatie of voldoen aan een nationale regelgeving van een land die partij is bij de EER-overeenkomst en die de naleving oplegt van criteria die gelijkwaardige garanties bieden als het voormelde Belgisch accreditatiesysteem;
- een onafhankelijk organisme zijn.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

3. Beoordeling van een nieuwe attractie

3.1. Inleiding

Om na te gaan of een attractie veilig kan gebruikt worden, moet de attractie beoordeeld worden.

In dit proces wordt nagegaan of een attractie voldoende veilig werd bevonden en geen onaanvaardbare gevaren meer kan opleveren voor het publiek, het personeel de uitbater, en het milieu.

Een externe certificatie is niet verplicht. Indien tijdens de beoordeling alle vereisten van het KB gerespecteerd worden, mag men rekening houden met de documenten die door de constructeur werden geleverd.

Dit is zowel van toepassing voor attracties van type A als van type B.

3.2. Nodige documenten

11

Om te kunnen starten met de beoordeling is het noodzakelijk dat volgende documenten door de constructeur aangeleverd worden (indien van toepassing):

- overzichtstekeningen;
- gedetailleerde tekeningen met aangeven van las en materiaalspecificaties;
- gegevens over funderingsbelastingen / belastingen op ondergrond;
- sterkteberekeningen;
- een risicoanalyse;
- elektrische schema's;
- hydraulische schema's;
- pneumatische schema's;
- een functionele omschrijving van de werking van de attractie;
- materiaalcertificaten;
- een test en een inspectieplan;
- veiligheidsinstructies in de taal van de regio;
- operationele instructies in de taal van de regio;
- onderhoudsinstructies in taal van de regio.

3.3. Gevaren en eisen uit het KB

Onderstaande **veiligheidsbeginselen** uit het KB zijn mee te nemen bij de beoordeling:

- het kermistoestel moet zodanig zijn vervaardigd dat het kan functioneren en kan worden afgesteld en onderhouden zonder dat men aan gevaren voor de veiligheid blootstaat wanneer deze handelingen worden voltrokken onder door de fabrikant vastgestelde omstandigheden;
- de getroffen voorzieningen moeten erop gericht zijn elk gevaar gedurende de te verwachten levensduur van het kermistoestel uit te sluiten, ook wanneer de gevaren het gevolg zijn van voorzienbare abnormale omstandigheden;
- om de meest passende oplossingen te kiezen, moet men de volgende beginselen toepassen in de opgegeven volgorde:
 - de gevaren uitsluiten of zoveel mogelijk beperken door het aspect veiligheid optimaal te verwerken in het ontwerp en bij de vervaardiging van het kermistoestel;
 - de noodzakelijke beveiligingsvoorzieningen treffen voor gevaren die niet kunnen worden uitgesloten;
 - de gevaren signaleren die nog aanwezig zijn als gevolg van een niet volledige doelmatigheid van de getroffen beveiligingsvoorzieningen, aangeven of een bijzondere opleiding vereist is en signaleren dat bepaalde persoonlijke beschermingsmiddelen moeten worden gebruikt;
- bij het ontwerpen en vervaardigen van een kermistoestel alsmede bij de opstelling van de gebruiksaanwijzing moet men niet alleen uitgaan van een normaal gebruik maar tevens van het redelijkerwijze te verwachten gebruik daarvan;
- een kermistoestel moet zodanig zijn ontworpen dat abnormaal gebruik, indien gevaarlijk, wordt voorkomen. In voorkomend geval moet de gebruiksaanwijzing de aandacht vestigen op een ontrading van het gebruik;
- onder de gebruiksomstandigheden waarvoor een kermistoestel is bestemd moeten hinder, vermoeidheid en psychische belasting van degene die het kermistoestel bedient tot een haalbaar minimum beperkt blijven, rekening houdend met de beginselen van de ergonomie;
- bij het ontwerp en de vervaardiging moet men rekening houden met de belemmeringen die degene die het kermistoestel bedient kan ondervinden door een noodzakelijk of te voorzien gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen;
- het kermistoestel moet worden geleverd met alle speciale uitrustingen en accessoires die essentieel zijn voor het voorkomen van gevaren bij montage, demontage, transport, afstelling, onderhoud en gebruik.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Er moet eveneens rekening worden gehouden met volgende mogelijke **gevaren**:

- onvoldoende draagkracht van het kermistoestel, rekening houdend met de sterkte, de stijfheid en de vervormingcapaciteit van de toegepaste materialen;
- het verlies van evenwicht van het kermistoestel, rekening houdend met de ondersteuning van het kermistoestel, de aanwezige ondergrond en de verankering van het kermistoestel hierin, evenals mogelijke belastingen van het kermistoestel;
- gevaren ten gevolge van de toegepaste elektrische energie;
- gevaren ten gevolge van de toegepaste mechanische, pneumatische of hydraulische energie;
- een defect in het bedieningscircuit of defecten in de energievoorziening;
- gevaren ten gevolge van het gebruik van het kermistoestel, waaronder vallen, snijden, beklemming, afklemming, verstikking, wurging, verdrinking, botsen en overbelasting van het lichaam;
- gevaren ten gevolge van de toegankelijkheid van het kermistoestel, hierbij inbegrepen de toegankelijkheid bij defecten, noodsituaties en evacuaties;
- mogelijke interacties van het kermistoestel en de gebruikers met de omgeving en omstanders;
- gevaren ten gevolge van het klimaat binnen omsloten ruimten, waarbij inbegrepen onvoldoende ventilatie en onvoldoende verlichting;
- gevaren ten gevolge van gebrekkige onderhoudsmogelijkheden;
- gevaren ten gevolge van het monteren, demonteren en hanteren van het kermistoestel;
- brand;
- hinderlijke straling;
- blootstelling aan chemische stoffen;
- onvoldoende omgevingsverlichting;
- onvoldoende afstand tot andere kermistoestellen en omgevingselementen;
- onvoldoende mogelijkheden tot toezicht;
- gebrekkig onderhoud en beheer;
- gevaren ten gevolge van ingrijpende wijzigingen aan het kermistoestel;
- een gebrek aan informatie aan de consumenten met betrekking tot de aanwezige risico's;
- de onmogelijkheid om persoonlijke beschermingsmiddelen te verkrijgen;

- onvoldoende kennis, opleiding en ervaring van het bedienend en toezichthoudend personeel;
- vandalisme.

3.4. Beoordelingsproces

Het doorlopen van het beoordelingsproces van een nieuwe attractie bestaat uit volgende stappen:

- nazicht van volledigheid van alle ontvangen documenten en informatie zoals voorzien in punt 3.2;
- evaluatie aangeleverde documenten en berekeningen;
- opvolgen van het productieproces bij de constructeur:
 - zelf opvolgen;
 - nazicht constructiedossier opgesteld door andere instelling;
 - of nazicht kwaliteitssysteem constructeur;
- opvolgen van eerste opbouw attractie (geen funderingen gezien het hier om verplaatsbare attracties gaat);
- bepalen van soort attractie: type A of type B;
- finale inspectie opbouw;
- functionele testen met belading (eventueel in en uit balans naargelang het soort toestel);
- testen van alle noodprocedures;
- G-meting (meting van versnellingen): ter staving van berekeningen en als referentie (enkel bij type A) in lege en beladen toestand.

3.5. Verslag

De instelling die de beoordeling uitvoert, levert vervolgens volgende documenten af bij een ontwerpbeoordeling met een positief resultaat:

- rapport ontwerpbeoordeling met minimaal volgende informatie:
 - verwijzing naar aangeleverde en behandelde informatie (tekeningnummers, certificaten....);
 - welke norm werd gebruikt voor het nazicht (EN 13814 / ASTM / DIN 4112.....);
 - aangeven van eventuele belangrijke beperkingen;

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

- eventueel rapport van opvolging en inspectie tijdens productieproces;
- test- en inspectierapport volledig geïnstalleerde attractie;
- pakket met afgestempelde en goedgekeurde documenten;
- rapport G-meting (indien van toepassing) als referentie en als staving van de berekeningen, uitgevoerd en geanalyseerd volgens geldende normen (bv.: ASTM F2137 testen/ ASTM F2291-03 analyse).

4. Beoordeling van een reeds bestaande of tweedehandse attractie

4.1. Omschrijving

Deze rubriek is van toepassing op volgende attracties:

- attracties van type A en type B reeds in gebruik op datum van het verschijnen van het KB;
- tweedehandse attracties van type A en type B.

4.2. Procedure

4.2.1. Nazicht documenten

- Bestaat er een geldig rapport van een beoordeling en zo ja volgens welke norm?
- Is er een risicoanalyse voorhanden (dat voldoet aan bepalingen in hoofdstuk 5)?
- Zijn er operationele, onderhouds- en veiligheidsinstructies in de taal van de regio aanwezig?
- Is er een categoriebepaling naar type A of B gestaafd door een meting?
- Is er een logboek voorhanden en werd het bijgehouden?

4.2.2. Regularisatie indien documenten voorhanden

1. Bewijs van beoordeling voorhanden: indien beoordeling uitgevoerd werd volgens een norm andere dan de EN 13814 moet nagegaan worden of er eventuele afwijkingen zijn ten opzichte van de EN 13814. Enkele voorbeelden van mogelijke afwijkingen:
 - relatie tussen G-krachten en beugelbeveiliging;
 - lengterestricties met betrekking tot beugelafmetingen.
2. Evalueren van aangeleverde risicoanalyse of uitvoeren van nieuwe analyse, telkens rekening houdende met bepalingen in hoofdstuk 5 en de bepalingen in de EN 13814.
3. Nazicht van de conformiteit ten opzicht van wat oorspronkelijk goedgekeurd werd. Met andere woorden, zijn er belangrijke wijzigingen uitgevoerd die een invloed kunnen hebben op de goede werking en de veiligheid van het toestel? En zo ja, zijn deze door een geaccrediteerde of onafhankelijke instelling goedgekeurd (eventueel terug te vinden in het logboek).

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Mogelijke aanpassingen zoals:

- verhogen van de werkbelasting - opvoeren van de prestatie;
 - verhogen van de vastgestelde snelheden;
 - opvoeren van het bereik (uitzwaai, hoogte...);
 - wijzigingen aan de beveiligingsmiddelen;
 - wijziging aan de lastdragende structuur;
 - wijzigingen aan de aandrijving;
 - wijzigingen aan de besturingsinstallatie.
4. Bepalen van het type toestel (A of B).
 5. Inspectie van de opbouw van de attractie.
 6. Functionele testen met belading (eventueel in en uit balans naargelang het type toestel).
 7. Testen van alle noodprocedures.
 8. G-meting: ter staving van berekeningen en als referentie (enkel bij type A) in lege en beladen toestand.

4.2.3. Regularisatie indien geen of onvoldoende documenten voorhanden

1. Conformiteit nagaan met de huidige geldende normen en KB.
2. Bepalen van categorie A of B.
3. Opstellen van een risicoanalyse.
4. Opstellingsinspectie + testen / eventueel met belasting.
5. Indien van toepassing G-meting.
6. Uitvoeren van eventuele modificaties naar aanleiding van gemaakte opmerkingen uit voorgaande punten.
7. Opstellen van certificaat volgens huidige normen en KB.

5. Risicoanalyse

5.1. Omschrijving

Om aan te tonen dat een kermistoestel voldoet aan de algemene veiligheidsverplichting wordt, op initiatief van de uitbater, een risicoanalyse uitgevoerd.

Voor kermistoestellen **type A** wordt deze risicoanalyse uitgevoerd door een **geaccrediteerd organisme**.

Voor kermistoestellen **type B** wordt deze risicoanalyse uitgevoerd door een **onafhankelijk organisme**.

Deze risicoanalyse bestaat achtereenvolgens uit:

- het identificeren van de gevaren, die bij het kermistoestel en tijdens de uitbating ervan aanwezig zijn;
- het vaststellen en nader bepalen van de overeenkomstige risico's voor de veiligheid van de gebruikers en derden tijdens de uitbating van het kermistoestel;
- het evalueren van deze risico's.

De uiteindelijke doelstelling van een risicoanalyse is de risico's van een toestel te beheersen zodat alleen nog "aanvaardbare risico's" aanwezig zullen zijn. Aanvaardbare risico's zijn risico's die bv. leiden tot lichte, niet-blijvende letsels, zoals schrammen, builen, splinters, kneuzingen, en eenvoudige breuken. Onaanvaardbare risico's zijn risico's die niet of nauwelijks herkenbaar zijn, of waarbij de ernst van het mogelijk letsel niet in verhouding staat tot het gebruik van het toestel. Ze ontstaan wanneer er geen of niet voldoende maatregelen zijn genomen om de ernst van de mogelijke gevolgen te beperken.

Om de risicoanalyse goed te kunnen uitvoeren moeten de **gebruikershandleiding** en het **technisch constructiedossier** voorhanden zijn.

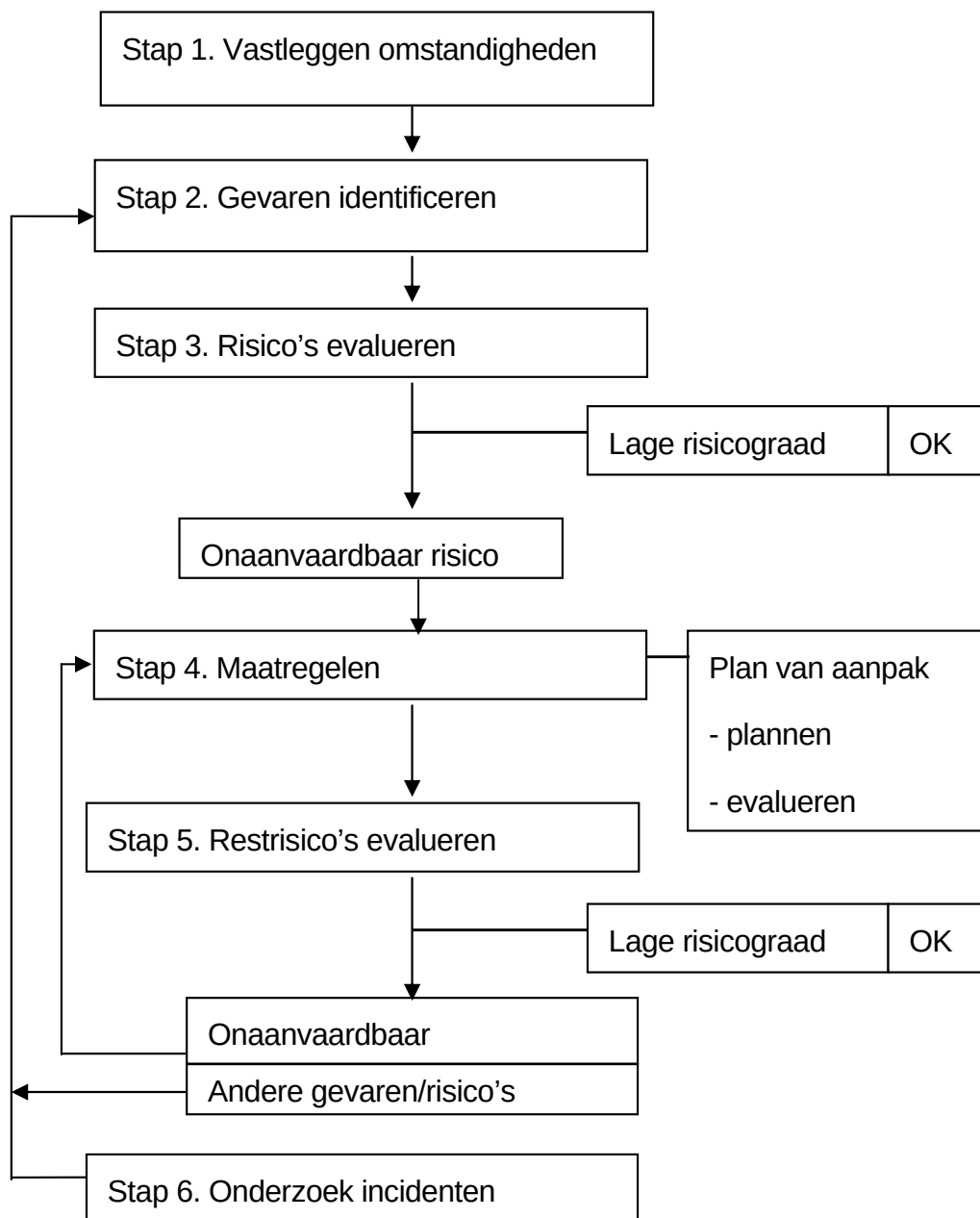
(schema 1: punt 5.2 stappenplan)

Indien het toestel in overeenstemming is met de norm EN 13814, wordt, voor de desbetreffende gevaarsaspecten, vermoed dat deze voldoet aan de algemene veiligheidsverplichting en/of veiligheidsbeginselen.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

5.2. Stappenplan

Een aantal stappen dienen genomen te worden (zie schema stappenplan):

Schema 1. Stappenplan risicobeheer / risicoanalyse

5.3. Mogelijke gevaren in overweging te nemen

Bij stap 2 moet zeker rekening gehouden worden met volgende mogelijke **gevaren**:

- onvoldoende draagkracht van het kermistoestel, rekening houdend met de sterkte, de stijfheid en de vervormingscapaciteit van de toegepaste materialen;
- het verlies van evenwicht van het kermistoestel, rekening houdend met de ondersteuning van het kermistoestel, de aanwezige ondergrond en de verankering van het kermistoestel hierin, evenals mogelijke belastingen van het kermistoestel;
- gevaren ten gevolge van de toegepaste elektrische energie;
- gevaren ten gevolge van de toegepaste mechanische, pneumatische of hydraulische energie;
- een defect in het bedieningscircuit of defecten in de energievoorziening;
- gevaren ten gevolge van het gebruik van het kermistoestel, waaronder vallen, snijden, beklemming, afklemming, verstikking, wurging, verdrinking, botsen en overbelasting van het lichaam;
- gevaren ten gevolge van de toegankelijkheid van het kermistoestel, hierbij inbegrepen de toegankelijkheid bij defecten, noodsituaties en evacuaties;
- gevaren ten gevolge van mogelijke interacties van het kermistoestel en de gebruikers met de omgeving en omstanders;
- gevaren ten gevolge van het klimaat binnen omsloten ruimten, waarbij inbegrepen onvoldoende ventilatie en onvoldoende verlichting;
- gebrekkige onderhoudsmogelijkheden;
- gevaren ten gevolge van het monteren, demonteren en hanteren van het kermistoestel;
- brand;
- hinderlijke straling;
- blootstelling aan chemische stoffen;
- onvoldoende omgevingsverlichting;
- onvoldoende afstand tot andere kermistoestellen en omgevingselementen;
- onvoldoende mogelijkheden tot toezicht;
- gebrekkig onderhoud en beheer;
- gevaren ten gevolge van ingrijpende wijzigingen aan het kermistoestel;

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

- een gebrek aan informatie aan de consumenten met betrekking tot de aanwezige risico's;
- de onmogelijkheid om persoonlijke beschermingsmiddelen te verkrijgen;
- onvoldoende kennis, opleiding en ervaring van het bedienend en toezichthoudend personeel;
- vandalisme.

5.4. Verslag van de risicoanalyse

Het verslag bevat minimaal volgende elementen:

- naam van het toestel; eventueel gebruikte uitbatingsnaam;
- uniek identificatienummer of serienummer;
- naam en adres van de fabrikant;
- fabricatiedatum;
- naam en adres van de eigenaar;
- naam en adres van de uitbater;
- datum en plaats van de controle voor de risicoanalyse;
- naam van de persoon die de controle uitvoert;
- lijst van relevante rapporten van andere keuringsorganismen;
- handtekening van de controleur;
- datum van uitreiking van het rapport;
- identificatie van de mogelijke gevaren zoals beschreven in punt 3.3. Steeds alle mogelijke gevaren vermelden, hoe beperkt ook;
- evaluatie van de vastgestelde gevaren rekening houdend met de ernst van de gevolgen en de kans dat het zich voordoet;
- lijst van opgestelde aanbevelingen inclusief de dringendheid van uitvoering;
- de evaluatie na uitvoering van de gemaakte aanbevelingen;
- aangeven van de minimum of maximum lengte en/of gewicht van de gebruiker, al dan niet onder begeleiding.

6. Opstellingsinspectie

6.1. Bepalingen

Een opstellingsinspectie wordt, op initiatief van de uitbater, uitgevoerd telkens nadat het kermistoestel werd gemonteerd en voor het kermistoestel opnieuw ter beschikking van de consumenten wordt gesteld.

- Bij kermistoestellen type A wordt de opstellingsinspectie uitgevoerd door een onafhankelijk organisme.
- Bij kermistoestellen type B wordt de opstellingsinspectie uitgevoerd door de uitbater, eventueel bijgestaan door derden, aan de hand van een montageblad opgesteld door een technisch competente persoon.
- Bij het opstellen van het montageblad en tijdens de opstellingsinspectie wordt rekening gehouden met:
 - de voorschriften van de fabrikant van het kermistoestel;
 - de vastgestelde preventiemaatregelen;
 - de risico's verbonden aan de gevaren.

6.2. Inhoud

Tijdens de opstellingsinspectie moet minimaal volgende zaken nagezien worden:

- plaatsing op ondergrond en ondersteuning;
- geometrische opstelling rekening houdend met mogelijke invloeden van weersomstandigheden;
- mogelijke gevaren met of door omgeving;
- veiligheidsinstructies bezoekers (groottebeperkingen, hartkwalen, rugproblemen...);
- bedieningshandleiding in een taal die gekend is door de kermisuitbater;
- conformiteit van de opstelling met de instructies van de fabrikant;
- geldigheid van het rapport van de onderhoudsinspectie nazien (maximaal 1 jaar);
- geldigheid van het rapport van het periodiek nazicht nazien (type A: 3jaar / Type B: 10 jaar);
- losse bevestigingen;

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

- ontbrekende onderdelen;
- staat van alle onderdelen;
- aandacht voor eventuele wijzigingen;
- elektrische aansluiting / aarding;
- functionele testen volgens instructies van de fabrikant;
- testen van alle noodvoorzieningen (evacuatie, stroomuitval e.a.) + de procedures.

6.3. Verduidelijking bij de te controleren aspecten

Zie rubriek 13

6.4. Rapportering

Het rapport bevat minimaal de volgende zaken:

- naam van het toestel (eventueel uitbatingsnaam indien afwijkend);
- uniek identificatienummer of serienummer;
- naam en adres van de fabrikant;
- fabricatiedatum;
- naam en adres van de eigenaar;
- naam en adres van de uitbater;
- inspectiedatum en plaats van de opstelling;
- naam van de persoon die de controle uitvoert;
- omschrijving van de inspectie;
- eventueel vastgestelde gebreken en hun prioriteit;
- besluit: mag attractie al dan niet opengesteld worden voor het publiek;
- handtekening van de controleur;
- datum van uitreiking van het rapport;
- vervaldatum van het rapport.

7. Onderhoudsinspectie

7.1. Bepalingen

Ten minste eenmaal per jaar wordt, op initiatief van de uitbater, een onderhoudsinspectie uitgevoerd.

- Bij kermistoestellen type A wordt deze onderhoudsinspectie uitgevoerd door een onafhankelijk organisme.
- Bij kermistoestellen type B wordt deze onderhoudsinspectie uitgevoerd door een technisch competente persoon.

7.2. Inhoud

Tijdens deze inspectie, attractie al dan niet in opgestelde toestand, worden volgende zaken nagezien:

- eventueel uitvoeren of toezicht houden op de uitvoering van een Niet Destructief Onderzoek (NDO: elektromagnetisch / ultrasoon / penetrant of andere) volgens de specificaties van de constructeur en/of bemerkingen tijdens de opstellingsinspectie of de periodieke inspectie of volgens het schema goedgekeurd door een geaccrediteerd of onafhankelijk organisme;
- toezicht op het jaarlijks nazicht zoals voorzien in handleiding van de constructeur en al dan niet uitgevoerd door de constructeur;
- vastgestelde preventiemaatregelen op basis van de risicoanalyse;
- de risico's verbonden aan de gevaren ten gevolge van gebrekkig onderhoud en beheer, en aan gevaren ten gevolge van ingrijpende wijzigingen aan het kermistoe-stel.

7.3. Rapportering

Het rapport bevat minimaal de volgende zaken:

- naam van het toestel (eventueel uitbatingsnaam indien afwijkend);
- uniek identificatienummer of serienummer;
- naam en adres van de fabrikant;
- fabricatiedatum;
- naam en adres van de eigenaar;

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

- naam en adres van de uitbater;
- datum van de inspectie en vermelding of de attractie al dan niet opgesteld is;
- naam van de persoon die de controle uitvoert;
- omschrijving inspectie: eventueel refereren naar rapporten NDO;
- eventueel vastgestelde gebreken en hun prioriteit;
- besluit: aangeven of voldaan werd aan de inhoud van het onderzoek (zie punt 7.2);
- handtekening van de controleur;
- datum van uitreiking van het rapport;
- vervaldatum van het rapport (jaarlijks).

8. Periodiek nazicht

8.1. Bepalingen

- Bij een kermistoestel type A wordt, op initiatief van de uitbater, ten minste eenmaal per drie jaar een periodiek nazicht uitgevoerd door een geaccrediteerd organisme.
- Bij een kermistoestel type B wordt, op initiatief van de uitbater, ten minste eenmaal per tien jaar een periodiek nazicht uitgevoerd door een onafhankelijk organisme.

8.2. Inhoud

Tijdens dit onderzoek (attractie in opgestelde vorm) worden minimaal de volgende zaken nagezien:

- nazicht van de aanwezigheid en volledigheid van de risicoanalyse: eventuele wijzigingen detecteren;
- nazicht van logboek;
- nazicht van rapportering van onderhoudsinspectie;
- nazicht van rapportering van opstellingsinspectie;
- plaatsing op ondergrond en ondersteuning;
- geometrische opstelling rekening houdend met mogelijke invloeden van weersomstandigheden;
- mogelijke gevaren met of door omgeving;
- veiligheidsinstructies bezoekers (groottebeperkingen, hartkwalen, rugproblemen...);
- bedieningshandleiding in een taal die gekend is door de kermisuitbater;
- conformiteit van de opstelling met instructies van de fabrikant;
- losse bevestigingen;
- ontbrekende onderdelen;
- staat van alle onderdelen;
- aandacht voor eventuele wijzigingen;
- elektrische aansluiting / aarding;
- functionele testen volgens de instructies van de fabrikant;
- testen van alle noodvoorzieningen (evacuatie, stroomuitval e.a.);
- bij attracties van type A: G-meting ter vergelijking met initiële meting.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

8.3. Rapportering

Het rapport bevat minimaal volgende zaken:

- naam van het toestel (eventueel uitbatingsnaam indien afwijkend);
- uniek identificatienummer of serienummer;
- naam en adres van de fabrikant;
- fabricatiedatum;
- naam en adres van de eigenaar;
- naam en adres van de uitbater;
- inspectiedatum;
- naam van de persoon die de controle uitvoert;
- omschrijving van de inspectie;
- eventueel vastgestelde gebreken en hun prioriteit;
- resultaat en omstandigheden van uitgevoerde G-meting (enkel voor Type A);
- besluit: attractie mag al dan niet opengesteld worden voor het publiek;
- handtekening van de controleur;
- datum van uitreiking van het rapport;
- vervaldatum van het rapport (3-jaarlijks of 10-jaarlijks).

9. Overzicht inspecties

Wat?	Wanneer?		Wie?	
			Type A	Type B
Beoordeling	Nieuwe attractie		Geaccrediteerd organisme	Onafhankelijk organisme
	Tweedehandse attractie			
Risicoanalyse	Vóór eerste ingebruikname		Geaccrediteerd organisme	Onafhankelijk organisme
Opstellingsinspectie	Na elke montage		Onafhankelijk organisme	Uitbater
Onderhoudsinspectie	Jaarlijks		Onafhankelijk organisme	Technisch competent persoon
Periodiek nazicht	Type A	Type B	Geaccrediteerd organisme	Onafhankelijk organisme
	3 jaar	10 jaar		

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

10. Wijzigingen – Herstellingen

10.1. Bepalingen

Volgende acties worden als een wijziging aanzien:

- verhogen van de werkbelasting - opvoeren van de prestatie;
- verhogen van de vastgestelde snelheden;
- opvoeren van het bereik (uitzwaai, hoogte...);
- wijzigingen aan de beveiligingsmiddelen;
- wijziging aan de lastdragende structuur;
- wijzigingen aan de aandrijving;
- wijzigingen aan de besturingsinstallatie.

Volgende wijzigingen worden als "belangrijke herstelling" aanzien:

- remmen;
- beveiligingsinstallaties (vanginstallaties, terugloopremmen, ...);
- schokdempers;
- snelheidsbegrenzers;
- lastdragende delen;
- aandrijfmechanismen;
- bedieningsmechanismen, besturingssystemen.

10.2. Nieuwe risicoanalyse

10.2.1. Wijzigingen

Indien een kermistoestel wijzigingen ondergaat, moet een nieuwe risicoanalyse uitgevoerd worden.

10.2.2. Herstellingen

Indien de herstellingen geen wijzigingen met zich meebrengen, is het niet noodzakelijk om een nieuwe risicoanalyse uit te voeren.

10.3. Rapportering

Het rapport bevat minimaal volgende elementen:

- naam van het toestel (eventueel uitbatingnaam indien afwijkend);
- uniek identificatienummer of serienummer;
- naam en adres van de fabrikant;
- fabricatiedatum;
- naam en adres van de eigenaar;
- naam en adres van de uitbater;
- aanvraagdatum van wijziging;
- naam van de persoon die de modificatie aanvraagt;
- omschrijving van de gevraagde wijziging / herstelling eventueel aangevuld met documentatie van gebruikte materialen en producten;
- besluit: akkoord / niet akkoord / akkoord onder voorwaarden;
- handtekening van de controleur;
- datum van uitreiking van het rapport;
- vermelden in logboek.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

11. Logboek

11.1. Omschrijving

De uitbater moet kunnen aantonen dat hij aan de eisen van het KB voldoet. De gemakkelijkste manier is het bijhouden van een logboek.

In dit boek moet de hele levensloop van de attractie zijn opgenomen vanaf dag 1.

Het is de bedoeling dat dit logboek alle informatie bevat voor:

- de overheid;
- de technische dienst;
- de controlerende instellingen.

11.2. Inhoud

Volgende elementen dienen in het logboek vermeld te worden:

- identificatie van de attractie: serienummer/bouwjaar/constructeur;
- eigenaar: huidige en vorige;
- documenten over initiële certificatie;
- overzicht van minimale Niet Destructieve Onderzoeken (NDO) uit te voeren door eigenaar/uitbater;
- overzicht van alle uitgevoerde inspecties;
- overzicht van alle in het normale onderhoudsschema voorziene onderhoud / herstellingen / wijzigingen (eventueel gestaafd door rapporten desbetreffende);
- overzicht van de uitgevoerde revisies;
- overzicht van alle incidenten/ongevallen;
- overzicht van alle plaatsen en data van opstelling;
- overzicht van de onderhoudswerkzaamheden;
- vermelding/registratie van de eventueel uitgevoerde wijzigingen;
- vermelding van herstellingen.

11.3. Rapportering

Het is de eigenaar/uitbater vrij te kiezen hoe dit bijgehouden wordt. Een voorbeeld van logboek is terug te vinden in de bijlage F van de norm EN 13814.

12. Incidenten – Ongevallen

12.1. Bepaling

Analyse van incidenten (bijna ongevallen) of ongevallen kan belangrijke informatie aan het licht brengen die aanleiding kunnen geven tot te nemen maatregelen om identieke voorvallen in de toekomst te voorkomen.

Daarom zijn de eigenaars verplicht ieder ernstig incident/ongeval zo snel mogelijk te melden aan het Centraal Meldpunt voor Producten (info.consumentenproducten@economie.fgov.be).

Tevens is het aangewezen het geaccrediteerd organisme (voor attracties type A) of het onafhankelijk organisme (voor attracties type B) die het periodiek nazicht uitvoert op de hoogte te brengen.

12.2. Document

De aangifte kan gebeuren met het document in bijlage.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

13. Eisen voor de exploitatie en het gebruik van kermistoestellen

13.1. Inleiding

Dit hoofdstuk geeft bepalingen en aanbevelingen voor het installeren, opbouwen, afbreken, gebruiken, ontmantelen, demonteren, behandelen, onderhouden, wijzigen en controleren van kermistoestellen en is gericht aan controleurs, bedieners, assistenten van deze toestellen en aan controleorganismen.

13.2. Standaarddocumentatie

Voor alle soorten kermistoestellen moeten de volgende documenten beschikbaar zijn:

1. gebruikershandleiding (zie 6.4.3.1 van EN 13814:2004);
2. logboek (zie 6.6.1 en bijlage F van EN 13814:2004);
3. officieel technisch constructiedossier (zie 6.6.2 van EN 13814:2004).

De onder 1 en 2 genoemde documenten moeten bij elk kermistoestel aanwezig zijn.

13.3. Eisen aan het personeel

Bij de volgende soorten kermistoestellen moet de bediener ten minste 18 jaar oud zijn:

1. alle toestellen bedoeld voor het bewegen van personen, anders dan langzaam bewegende toestellen die voor kinderen zijn ontworpen (zie echter "3");
2. schiettenten waarbij gebruik wordt gemaakt van scherpe munitie;
3. gesloten toestellen waarin zich meer dan 30 personen kunnen bevinden of die voor kinderen bedoeld zijn.

In alle andere gevallen moeten de bediener van het toestel en de assistent met een veiligheidsgerelateerde taak ten minste 16 jaar oud zijn. Personeel in bewegende toestellen moet voldoen aan wettelijk voorgeschreven leeftijdsgrenzen van het land waar het kermistoestel gebruikt wordt.

13.4. Taken van de controleur

13.4.1. Algemeen

De controleur¹ moet:

- waarborgen dat de vereiste documentatie bij het kermistoestel blijft bij koop of verkoop daarvan. De voorgeschreven procedures moeten worden gevolgd (zie 13.4.2);
- bedieners en assistenten selecteren en opleiden (zie 13.4.3);
- veilig opbouwen en afbreken (zie 13.4.4);
- veilig bedrijf waarborgen (zie 13.4.6 en 13.4.7) in volledige overeenstemming met alle wettelijke voorschriften van plaatselijke en nationale autoriteiten;
- zorgen voor veilig onderhoud, herstelling en wijziging van het toestel (zie 13.4.9);
- waarborgen dat alleen die toestellen in bedrijf zijn waarvoor een geldige bedrijfsvergunning is verstrekt en die zijn gekeurd door voldoende gekwalificeerde keuringsinstanties (zie 6.5 en bijlage H van EN 13814:2004);
- de gebruikershandleiding en het logboek in acht nemen, beschikbaar houden en waar vereist actualiseren (zie 6.6.1 en bijlage F van EN 13814:2004) en de nodige rapporten opstellen.

Hij moet voorzien in volledige instructie over het besturings- of communicatiesysteem, inclusief het op geschikte plaatsen kenbaar maken van in gebruik zijnde signalen.

De controleur mag bevoegdheden delegeren maar blijft wettelijk verantwoordelijk.

13.4.2. Koop en verkoop

Een controleur kan bij rechtstreekse import van kermistoestellen de wettelijke verplichtingen van de ontwerper, fabrikant en/of leverancier geheel of gedeeltelijk, in overeenstemming met Europese of nationale wetgeving, overnemen of delen. Het toestel moet aan alle van toepassing zijnde wettelijke voorschriften voldoen. Vóór de ingebruikname van een kermistoestel moet de controleur alle wettelijk vereiste vergunningen aanvragen en moet hij alle vereiste keuringen door onafhankelijke keuringsinstanties in gang hebben gezet.

¹ Persoon of organisme die de totale controle heeft over een kermistoestel. Het kan gaan om een individu die of een bedrijf dat een kermistoestel bezit of om een handelaar of een huurder aan wie de eigenaar de controle van het toestel heeft verleend voor een welbepaalde periode.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

13.4.3. Selectie en opleiding van personeel

1. Het vinden van geschikt en competent personeel omvat selectie, opleiding, toezicht, beoordeling en bijhouden van gegevens. De controleur moet personeel selecteren dat de veiligheid van het publiek voorop stelt, op gewetensvolle wijze procedures hanteert, en over rijpheid en autoriteit beschikt die het publiek vertrouwen geeft. Opleidingsmethoden moeten zijn aangepast aan de capaciteiten van de diegenen die worden opgeleid.
2. Alle personeel dat wordt ingezet bij het bedrijf van een kermistoestel moet, afhankelijk van hun taken, informatie en opleiding krijgen over veilige werking en bedrijfsprocedures, waaronder ten minste de volgende:
 - veilig bedrijf en onderhoud van het betrokken kermistoestel;
 - veiligheid ter plaatse;
 - procedures voor het omgaan met problemen, waaronder:
 - personen die zich misdragen ...;
 - defecten en storingen van de uitrusting;
 - incidenten;
 - brand;
 - slechte weersomstandigheden;
 - dreigementen en andere noodsituaties.
3. Aanvullend moeten bedieners en assistenten, afhankelijk van hun taken, worden voorzien van geschikte en voldoende informatie en opleiding over de werking van de kermistoestellen, waaronder:
 - werking van veiligheidssystemen, inclusief snelheidsbeperkingen en andere specifieke veiligheidsmaatregelen;
 - procedures voor het melden van uitval, defecten ongewone gebeurtenissen;
 - in- en uitstapprocedures;
 - beperkingen voor de passagiers zoals hoogte- en gewichtsgrenzen of medische beperkingen;
 - bewaking van wacht- en toeschouwersruimten;
 - gebruik en werking van passagiershouders en veiligheidsgordelsystemen inclusief de controle van sluitingen;
 - noodstopprocedures;
 - procedures voor noodsituaties, waaronder energie-uitval en evacuatie van passagiers.

13.4.4. Opbouwen en afbreken

Plaatsing van kermistoestellen

Algemeen

Kermistoestellen moeten in overeenstemming met de ter plaatse geldende nationale voorschriften worden geplaatst. De vereiste inspectie-intervallen moeten worden nageleefd.

Indien vereist volgens nationale regelgeving moet de opbouw gemeld worden en het logboek aan de plaatselijke autoriteiten worden voorgelegd. De plaatselijke autoriteit kan besluiten dat een inspectie van de installatie noodzakelijk is voordat het toestel weer in gebruik wordt genomen. Het resultaat van alle controles moet in het logboek worden vermeld.

Bodemgesteldheid

De controleur of zijn gevolmachtigde moet waarborgen dat een kermistoestel slechts wordt geplaatst op een bodem die geschikt is voor het doel zoals omschreven in het logboek en de gebruikershandleiding.

Zo moet bijvoorbeeld worden gewaarborgd dat de bodem:

- het gewicht van het kermistoestel veilig kan dragen. Bij plaatsing in of op bestaande bouwwerken zoals gebouwen of pieren moet een gedetailleerd onderzoek en een berekening worden uitgevoerd om de toegelaten belasting vast te stellen;
- voldoende vlak, waterpas en stabiel is om het kermistoestel veilig en in overeenstemming met het logboek en de gebruikershandleiding te kunnen opbouwen en gebruiken.

De bodem moet na het opbouwen met regelmatige tussenpozen, met name gedurende slechte weersomstandigheden, worden gecontroleerd om te waarborgen dat de belastbaarheid niet achteruit gaat. Indien nodig moet worden gezorgd voor afwatering.

Basiseisen voor de plaatsing van kermistoestellen

De controleur moet het verloop vaststellen van onder- en bovengrondse leidingen die tijdens de opbouw of de werking van het toestel een gevaar kunnen veroorzaken; daarbij moet aan de bevoegde autoriteiten het nodige advies worden gevraagd. Indien deze leidingen een gevaar kunnen opleveren voor het personeel en/of het publiek, moeten alle nodige voorzorgsmaatregelen worden genomen om dergelijke gevaren te vermijden, hetzij door het degelijk plaatsen van geschikte afzettingen of door het gebruik van andere middelen.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Er moeten voorzorgsmaatregelen genomen worden om ervoor te zorgen dat bij het plaatsen van palen of pennen in de grond of bij graafwerkzaamheden geen ondergrondse leidingen worden geraakt. Voordat aan dergelijke werkzaamheden wordt begonnen moeten leidingdetectietechnieken worden gehanteerd, tenzij reeds is vastgesteld dat leidingen niet aanwezig zijn.

Plaatsing en vrije ruimte

Bij de plaatsing van kermistoestellen moeten de controleurs de volgende beginselen in acht nemen:

- de nabijheid tot andere vaste of mobiele constructies of voorzieningen moet in overeenstemming zijn met de eisen van 6.1.6 en 6.2 van EN 13814:2004;
- er moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid van gevaarlijke opwaartse krachten die worden veroorzaakt door wind;
- de opstelling van toestellen moet ervoor zorgen dat het publiek een veilige toegang tot elke ingang en een veilig verlaten bij elke uitgang heeft, zodanig dat er geen knelpunten zijn waar in noodsituaties risico's ontstaan;
- tussen en boven toestellen moet op aanvoerroutes voldoende vrije ruimte zijn voor de toegang van voertuigen van reddingsdienst en voor de toegang tot vaste brandkranen, ook in die situaties waarbij het publiek wordt geëvacueerd;
- om het gevaar van overslaan van brand te minimaliseren, moet er voldoende ruimte zijn tussen aangrenzende kermistoestellen, gebouwen of andere publiekstoegankelijke ruimten;
- indien banen elkaar kruisen of naast elkaar liggen, moet de minimale vrije ruimte voor elke baan (zie 6.1.6 en 6.2 van EN 13814:2004) in acht worden genomen. De controleurs moeten waarborgen dat de veiligheidszones voor passagiers en publiek in acht worden genomen;
- bij voor kinderen bedoelde kermistoestellen die met munten in bedrijf komen, mogen tussenruimten variëren mits de veiligheidszones daarbij niet worden aangetaast.

Transport ter plaatse, opbouwen en afbreken

Toezicht en personeel

Het transport, de opbouw en de afbraak ter plaatse van kermistoestellen moeten onder toezicht staan van de controleur of van een andere voor een dergelijke taak opgeleide en ervaren persoon die door de controleur is gemachtigd.

Werkwijzen

Gedurende deze werkzaamheden moet een veilige wijze van werken worden gevolgd, in overeenstemming met de instructies van de fabrikant, het logboek en de onderhouds- en gebruikshandleiding. De controleurs moet zich vertrouwd maken met de eisen van de plaatselijke en nationale autoriteiten en deze naleven.

Toestellen moeten zo worden getransporteerd dat een minimaal risico bestaat voor schade aan onderdelen die bepalend zijn voor de veiligheid, en lasten moeten tijdens transport op geschikte wijze zijn verankerd.

Indien tijdens het opbouwen of afbreken een tijdelijke toestand van instabiliteit of overbelasting kan ontstaan, moeten alle uitvoerbare voorzorgsmaatregelen worden genomen door gebruik van tijdelijke tuien, schoren, steunen en bevestigingen om instortingsgevaar van delen van het toestel te vermijden.

Tijdelijke voorzieningen voor de toegang en het werken tijdens het opbouwen en afbreken moeten veilig zijn.

Voordat een toestel in bedrijf wordt gesteld, moet onbevoegde toegang worden verhinderd door openingen in bordessen en in het toestel die alleen bedoeld zijn voor toegang indien het toestel niet in bedrijf is. Dergelijke openingen moeten worden voorzien van deksels die vast kunnen worden gezet, of tralies en deuren die op slot kunnen worden gezet.

Na voltooiing van de opbouw moeten alle onderdelen die van belang zijn voor de veiligheid van het toestel, zoals bouwelementen, verbindingsmiddelen, sluitingen, veiligheidsvoorzieningen, de elektrische installatie en remmen, worden gecontroleerd om te waarborgen dat zij op juiste wijze zijn aangebracht (zie 13.5).

Indien noodzakelijk, moet er voldoende en geschikte verlichting aanwezig zijn, om op een veilige en juiste wijze te kunnen werken.

Alle bouwelementen die nodig zijn voor de waarborging van de stabiliteit en de veiligheid van het toestel, moeten worden gebruikt en op juiste wijze worden aangebracht. Indien voorgeschreven in het ontwerp, moet het samengestelde toestel op veilige wijze worden verankerd om haar stabiliteit te waarborgen.

Voorhetsamenbouwen moeten alle onderdelen zorgvuldig worden onderzocht op tekenen van slijtage, vervorming of andere schade. Bevestigings- en verankeringsmiddelen moeten worden gebruikt in overeenstemming met de bouwtekeningen en op juiste wijze worden aangebracht of, indien nodig, worden vervangen. Zie 13.4.5. "Mechanische uitrusting" voor nadere uitleg en bijkomende gegevens over details van de opbouw.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Indien ontoelaatbare slijtage of schade wordt ontdekt, moeten, alvorens verder te gaan met de opbouw en ingebruikname, de betrokken onderdelen worden vervangen door onderdelen die aan de ontwerpeisen voldoen. Tijdelijke reparaties met ongeschikte onderdelen mogen niet plaatsvinden (zie ook 13.4.9. "Herstelling").

Indien vereist, moeten alle onderdelen voor het toestel worden voorzien van geschikte smeermiddelen alvorens te worden ingebouwd.

Indien rails deel uitmaken van het toestel, moeten zij op juiste wijze worden aangebracht en gericht zodat voertuigen er gelijkmatig over heen kunnen rijden.

Veiligheid van het publiek

Gebieden die worden gebruikt voor de opbouw van een kermistoestel mogen niet toegankelijk zijn voor het publiek.

De controleur of zijn gevolmachtigde moet, indien nodig, maatregelen treffen om de toegang van het publiek tot het werkterrein te verhinderen, bv. met omheiningen of waarschuwingen.

Ondersteuning, stabiliteit en verankering

Tijdens de opbouw moeten alle nodige maatregelen worden genomen om te waarborgen dat het toestel tijdens gebruik stabiel is.

Toestellen mogen niet op hellingen of oneffen bodem worden opgebouwd tenzij een geschikte ondersteuning wordt toegepast die een veilig gebruik van het toestel mogelijk maakt.

Het toestel moet, indien noodzakelijk, waterpas staan en gelijkmatig worden belast en stevig worden ondersteund. De stabiliteit moet regelmatig worden gecontroleerd.

Het aantal ondersteuningën moet tot een minimum worden beperkt. De hoogte van het ondersteuningsmateriaal moet tot een minimum worden beperkt en de ondersteuning zelf moet stabiel zijn.

Alle toegepaste ondersteuningsmaterialen moeten stevig zijn en geschikt voor het doel, geselecteerd en geplaatst in overeenstemming met het logboek en de gebruikershandleiding, om wegglijden, wegzakken of verschuiven te voorkomen.

Ondersteuningën moeten rechtstreeks onder de dragende oplegpunten van het toestel worden aangebracht. Indien dit niet mogelijk is, moet een geschikte draagconstructie worden gevormd die de belasting van het toestel op effectieve en veilige wijze via de ondersteuning naar de bodem overbrengt. Dynamische belastingen kunnen leiden tot

losraken van de ondersteuning en verankering; daarom zijn regelmatige controles van ondersteuning en verankering van groot belang.

Indien een kermistoestel is voorzien van steunberen ter ondersteuning van de constructie, dan moeten deze steunberen in overeenstemming met de instructies van de fabrikant worden gebruikt.

13.4.5. Onderhoud van de uitrustingen

Mechanische uitrusting

Bijzondere aandacht moet worden besteed aan onderdelen die bepalend zijn voor de veiligheid. Zij moeten voor aanvang van de opbouw zorgvuldig worden gecontroleerd. Alle onderdelen met slijtage buiten de in de handleiding voorgeschreven grenzen, breuk of andere gebreken, moeten voor ingebruikname van het toestel worden vervangen door onderdelen die voldoen aan de ontwerpspecificaties.

Controleurs moeten procedures hebben om te waarborgen dat veiligheidsbepalende onderdelen:

- afzonderlijk herkenbaar zijn indien zij er hetzelfde uitzien maar niet uitwisselbaar mogen zijn;
- zo worden bewaard dat kwaliteitsverlies en vervuiling tot een minimum wordt teruggebracht;
- worden gereinigd en gesmeerd zoals vereist in de handleiding voordat zij in de constructie worden ingebouwd;
- zorgvuldig worden gemonteerd zodat zij niet worden beschadigd;
- worden samengesteld met correct gebruikte en ingestelde bevestigings- en vergrendelingsmiddelen, in overeenstemming met de bouwtekeningen. In het bijzonder:
 - moeten alle bouten worden voorzien van borgmoeren en sluitringen, splitpennen of kroonmoeren met splitpennen enz. zoals voorgeschreven in de bouwtekeningen. Splitpennen moeten voldoende worden gespreid;
 - moeten R-klemmen de juiste maat hebben, in goede toestand zijn en correct worden bevestigd;
 - mogen zelfborgende moeren niet vaker worden gebruikt dan het maximum aantal malen dat door de fabrikant is aanbevolen.
- er moet in het bijzonder op worden gelet dat bij schroefverbindingen de aandraaimomenten, afmetingen en sterkteklassen in overeenstemming zijn met de eisen in de bouwtekeningen. Momentsleutels moeten volgens voorschrift worden gebruikt.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Onderdelen met een "voorgeschreven levensduur" moeten op hun functionele veiligheid worden gecontroleerd. Indien meermalige of ongebruikelijke schade optreedt, behoort advies te worden ingewonnen van de fabrikant of van een deskundig ontwerper en behoort de goedkeuring te worden verkregen van een keuringsinstantie.

Indien voor de opbouw van zware onderdelen gebruik moet worden gemaakt van hijs- en hefmiddelen, dan moeten de aanwijzingen van de fabrikant worden opgevolgd om te voorkomen dat ongeschikte hijs- en hefmethoden worden toegepast die schade kunnen veroorzaken, alsmede een daaropvolgend gevaar tijdens bedrijf. Hijs- en hefmiddelen moeten zorgvuldig worden geïnspecteerd en beproefd, hetzij in overeenstemming met wettelijke voorschriften of, indien de middelen onderdeel zijn van het kermistoestel, in overeenstemming met dezelfde norm als de rest van het toestel.

Alle mechanische precisieonderdelen moeten worden aangebracht zonder abnormale spanningen te veroorzaken.

Staalkabels voor het opbouwen en afbreken moeten in overeenstemming met de van toepassing zijnde norm worden gebruikt. Kunstvezelkabels voor het opbouwen en afbreken moeten in overeenstemming met EN 919 en/of EN 701 worden gebruikt.

Hydraulische en pneumatische uitrustingen

Buisleidingen, slangen, veiligheidsventielen enz. mogen, indien beschadigd, niet worden ingebouwd.

Bij deze elementen mag er geen lekkage optreden.

Elektrische/elektronische uitrustingen

1. De installatie moet het risico op letsels door elektriciteit minimaliseren. Aanraking van actieve delen met een spanning boven 50 V wisselspanning of 120 V (te controleren aan de hand van geldige Europese normen) rimpelvrije gelijkspanning, of onder bijzondere omstandigheden met lagere spanningen, kan letsels door elektrische schok of brandwonden veroorzaken.
2. Personen moeten worden beschermd tegen het aanraken van actieve delen met een spanning groter dan 25 V wisselspanning of 60 V rimpelvrije gelijkspanning door toepassing van op juiste wijze geïsoleerde kabels, verbindingen en andere uitrusting, welke beschermd zijn tegen elk risico op spanningen en schade en buiten bereik of op beschermde plaatsen zijn aangebracht.
3. Aanraakbare metalen delen moeten bij storingen worden beschermd tegen actief worden: bij wisselspanning moeten een systeem van geaarde potentiaalvereffe-

ning en automatische afschakeling voorzien zijn, en bij gelijkspanning is een isolatie ten opzichte van de aarde noodzakelijk. De belangrijkste punten zijn hierbij:

- tenzij de uitrusting dubbel- of volledig is geïsoleerd, moet de elektrische voeding verbonden worden met de aanraakbare metalen delen door middel van een aardgeleider;
 - alle metalen delen van de constructie moeten met elkaar en met de verliesstroomschakelaar worden verbonden;
 - de elektrische installatie moet worden voorzien van geschikte veiligheidsvoorzieningen zoals zekeringen en stroomonderbrekers om te waarborgen dat deze uitvalt bij kortsluiting, aardingsfout of overbelasting (zie bijlage D van de norm EN 13814);
 - bij elektriciteitsvoorziening door het openbare net of een soortgelijk particulier net moeten de beschermings- en vereffeningleiding bij de voedingsbron worden verbonden met de aarde of met aardstaven.
4. Alle actieve geleiders van wisselspanningssystemen en positieve en negatieve polen bij gelijkspanningssystemen moeten zijn voorzien van middelen om de elektrische voeding uit te schakelen en te isoleren. Voorzieningen als functieschakelaars en elektromagnetische schakelaars en motorstarters mogen niet gebruikt worden als scheidingsschakelaar, daar ze dat eigenlijk niet zijn. Er moeten voorzieningen worden getroffen om het onbevoegd inschakelen van de installatie te verhinderen.
 5. Wisselspanningssystemen voor de voeding van verlichtingsmiddelen en contactdozen boven 110 V moeten als extra bescherming zijn voorzien van lekstroomvoorzieningen.
 6. Generatoren moeten zo worden geplaatst dat risico's afkomstig van hete oppervlakken, gevaarlijke onderdelen, oververhitting en uitlaatgassen tot een minimum worden teruggebracht. Bijbehorende elektrische apparatuur moet zo worden gemonteerd dat de gevolgen van trillingen tot een minimum worden teruggebracht. Bij wisselspanningsgeneratoren van meer dan 5 kVA moet de nulleider (of bij 3-fasegeneratoren de sterpuntleider van de wikkelingen) worden verbonden met de behuizing van de generator en met de aardgeleider. Indien mogelijk moet de behuizing worden geaard met een impedantie kleiner dan 20 Ohm. Dezelfde nulleider-huisverbinding moet ook bij kleinere wisselspanningsgeneratoren worden aangebracht indien de afvoerleiding langer is dan 5 m.
 7. Verwarmings- en verlichtingsapparatuur moet buiten bereik worden aangebracht zodat het risico op brand tot een minimum wordt beperkt. Zij moeten veilig worden bevestigd op ondersteuning die sterk genoeg zijn om windkrachten te weerstaan, worden beschermd tegen regen, tenzij ze op blootstelling zijn ontworpen, en

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

mogen niet aan elektrische kabels hangen tenzij die voor dat doel zijn ontworpen. Indien de spanning groter is dan 25 V mogen geen kabels worden gebruikt die zijn voorzien van lamphouders met pencontact.

8. Alle kasten en omhulsels van de elektrische installatie moeten op geschikte wijze worden afgesloten om onbevoegde toegang te verhinderen. Indien zij bereikbaar zijn voor publiek moeten sloten worden gebruikt die alleen met speciaal gereedschap zijn te openen. De elektriciteitsvoorziening en het paneel met lichtschakelaars moet zijn beschermd tegen onbevoegd ingrijpen.
9. Hoge vrijstaande of anderszins kwetsbare constructies moeten worden beschermd tegen blikseminslag.
10. Er mogen alleen werkwijzen worden toegepast die geen elektrisch gevaar of ander daaruit voortvloeiend gevaar veroorzaken. Er mogen alleen personen worden ingezet die, door opleiding en ervaring, in staat zijn om veilig te werken aan elektrische installaties. Voor het blootstellen of werken aan, met of in de nabijheid van geleiders, moeten deze spanningsloos worden gemaakt en worden beveiligd. Indien dit niet uitvoerbaar is, bij elektrische beproeving, moeten geschikte voorzorgsmaatregelen worden genomen door inzet van geschikte beschermingsmiddelen, beproevingsapparatuur, geschikte gereedschappen en procedures.
11. Het is noodzakelijk om routinetests uit te voeren op de apparatuur en mogelijke aantasting op te sporen, vooral bij stekkers, kabels en aansluitingen.

Installaties met vloeibare en gasvormige brandstoffen

De aansluiting van installaties met vloeibare en gasvormige brandstoffen moet plaatsvinden volgens de van toepassing zijnde Europese of nationale normen.

Bijzondere veiligheidsvoorzieningen die in het logboek of de gebruikershandleiding zijn genoemd, moeten altijd met bijzondere aandacht worden behandeld.

Bijzondere voorzieningen voor noodsituaties die in het logboek of de gebruikershandleiding zijn genoemd, moeten altijd met bijzondere aandacht worden behandeld.

13.4.6. Proef- en controlewerkzaamheden

Inbedrijfname na de opbouw

Na het opbouwen moet de controleur of zijn gevolmachtigde persoonlijk controleren dat het kermistoestel correct en met gebruikmaking van het logboek en de gebruikershandleiding is opgebouwd. Hij moet ook waarborgen dat het toestel stabiel en stevig is geïnstalleerd. Een gelijkaardige routinecontrole moet worden uitgevoerd

indien het toestel voor langere periode heeft stilgestaan of nadat het toestel gedeeltelijk is afgebroken en weer opgebouwd. Deze controles moeten worden uitgevoerd in overeenstemming met de controlelijst van de fabrikant en het logboek, waarin staat hoe de controle na opbouw moet worden verricht en welke onderdelen in het bijzonder moeten worden gecontroleerd.

Bij kermistoestellen moet de controleur voorzien in een vrijgavemiddel waarbij elk lid van het personeel er zeker van kan zijn dat het toestel niet kan worden gestart tot hij of zij zich in een veilige situatie bevindt.

Vervolgens moet de controleur of zijn gevolmachtigde het toestel enkele keren zonder publiek en in overeenstemming met de gebruikershandleiding laten proefdraaien waarbij, indien mogelijk, noodsituaties worden nagebootst om in het bijzonder te verifiëren dat besturingssystemen, noodstoppen, veiligheids- en noodvoorzieningen naar behoren functioneren. Na deze proefritten is het toestel beschikbaar voor gebruik met publiek of voor andere vereiste controles.

De controleur moet van deze controles aantekeningen maken en deze in het logboek opnemen zoals dat door nationale wetgeving is voorgeschreven.

Toestellen die niet geopend zijn voor publiek, moeten worden stilgezet en vastgezet. Maatregelen moeten worden genomen om toegang door publiek te verhinderen.

De bediener van het toestel moet beschikken over de werkingsprocedures.

Dagelijkse controle en proefrit

Elk kermistoestel moet in overeenstemming met het logboek en de onderhouds- en gebruikershandleiding dagelijks worden gecontroleerd, of vaker indien nodig, alvorens voor het publiek beschikbaar te worden gesteld. Indien nodig moeten dergelijke controles ook tijdens bedrijf worden uitgevoerd (bv. slijtage van remmen enz.). Deze controle moet bestaan uit een verplichte proefrit waarbij wordt nagegaan of besturingssystemen, remmen en andere veiligheids- en noodvoorzieningen, inclusief de communicatie, naar behoren functioneren.

Deze controle moet met een geschreven controlevoorschrift worden uitgevoerd door de controleur of zijn gevolmachtigde. De controlerende persoon moet voldoende opgeleid zijn en ervaring bezitten voor de controles die moeten worden verricht.

Deze dagelijkse controles, vastgelegd in een op het logboek en de gebruikershandleiding gebaseerde lijst, moeten zich richten op het naar behoren functioneren van die onderdelen waarvan het falen tot persoonlijk letsel kan leiden.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Deze controles moeten het volgende omvatten:

- tolerantiegrenzen, zoals waterpasafwijkingen,
- de luchtdruk en hydraulische druk,
- slijtage, vergrendelings- en bevestigingssystemen,
- constructieve en mechanische integriteit,
- hekwerken, afschermingen, looppaden, nooduitgangen,
- sluiting- en blokkeringsapparatuur,
- de veiligheid van gevaarlijke uitrusting.

De controles moeten rekening houden met instructies in het logboek en de onderhouds- en gebruikershandleiding. Alle correctieve acties en herstellingen moeten worden vastgelegd. Een schriftelijk overzicht van de dagelijkse controles moet in het logboek worden vastgelegd en deze aantekeningen moeten ten minste drie jaar worden bewaard.

Van het bovenstaande is een deel mogelijk niet relevant voor kermistoestellen bestemd voor kinderen en die met munten in werking worden gesteld. Controleurs van dergelijke toestellen moeten ze echter minstens dagelijks controleren op eventuele schade en veilig functioneren.

Het toestel mag niet toegankelijk gemaakt worden voor het publiek vooraleer alle instellingen en herstelwerkzaamheden, die als gevolg van deze controles als noodzakelijk werden geacht, bevredigend zijn voltooid.

13.4.7. Het gebruik

In- en uitstappen van passagiers

Elk kermistoestel waar passagiers in kunnen, moet worden geladen in overeenstemming met de vastgelegde procedure, die ook een procedure voor gedeeltelijke lading integreert, die gespecificeerd staat in het logboek en in de onderhouds- gebruikershandleiding. Deze procedure moet de vereisten respecteren over het instappen van de passagiers opgenomen in punt 5.3.3.1.2.1 van EN 13814:2004.

De assistent en bediener moeten waarborgen dat elke passagier op juiste wijze heeft plaatsgenomen en dat veiligheidsgordelsystemen werkzaam en correct zijn vastgemaakt en aansluiten op het lichaam. Hij moet ook controleren dat er geen passagiers in het toestel plaatsnemen waarvoor op grond van gewicht, lichaamsvorm of andere factoren, zoals beschreven in het logboek of de gebruikershandleiding, de

veiligheidsgordelsystemen niet geschikt zijn. Dit moet plaatsvinden voor het begin van de rit of voordat het signaal voor de start van de rit wordt gegeven. Indien de bediener geen volledig zicht heeft op alle in- en uitstapplaatsen, moeten er voorzieningen zijn waarmee de bediener en assistenten op ondubbelzinnige wijze kunnen vaststellen of veilig kan worden gestart.

Het moet verboden worden om passagiers te laten plaatsnemen op plaatsen waar de passagiershouders of veiligheidsgordelsystemen niet functioneren.

Passagiers moeten duidelijke instructies krijgen over de manier hoe ze zich moeten gedragen tijdens de rit.

De rit mag niet worden gestart vooraleer is vastgesteld dat er zich geen personen bevinden op plaatsen waar als gevolg van de beweging van het toestel gevaar kan ontstaan.

De controleur van een kermistoestel moet met regelmatige tussenpozen het rendement en de effectiviteit van voorziene veiligheidsmaatregelen beoordelen in het licht van ervaringen of gewijzigde omstandigheden, en moet deze veiligheidsmaatregelen waar nodig aanpassen of verbeteren op een adequate manier. Hij mag geen veiligheidsvoorzieningen of –procedures wijzigen zonder overleg met de fabrikant of ontwerper.

Indien de mogelijkheid bestaat dat passagiers van een kermistoestel niet op de daarvoor bestemde plaatsen van boord kunnen, moeten er instructies worden opgesteld waarin maatregelen staan voor een veilig vervoer van deze passagiers zonder onnodige vertraging naar een veilige plaats, bij voorkeur in de eenheid waarin zij instapten. Bij een rit in het donker moeten de instructies maatregelen bevatten voor vervoer van de passagiers naar de uitgang. Deze maatregelen moeten geschikt zijn voor alle personen die gebruik maken van het toestel en moeten gekend zijn bij en begrepen worden door de betrokken bediener en assistent.

Zones in of in de nabijheid van het toestel die niet veilig zijn voor personen, moeten worden omheind of duidelijk worden aangegeven, en het publiek moet, voor zover praktisch haalbaar is, worden belet om deze zones te betreden.

Tijdens de ritcyclus

Elk kermistoestel die passagiers vervoert, moet onder direct toezicht staan van een bediener wanneer het toestel voor het publiek beschikbaar is, tenzij het specifiek is ontworpen voor gebruik zonder toezicht. De bediener moet in staat zijn het toestel gedurende de hele ritcyclus op deskundige en veilige wijze te bedienen,

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

met inachtneming van de veiligheid van de passagiers, en moet gedurende de hele rit toezicht houden. Alle assistenten die vereist zijn voor een veilig verloop, moeten aanwezig en in functie zijn. Geen enkele bediener mag dan ook tegelijkertijd belast zijn met de bediening van meer dan één kermistoestel waarin passagiers vervoerd worden.

Gedurende de hele ritcyclus moet het toestel worden gebruikt binnensnelheidsgrenzen zoals vastgelegd in het logboek, de onderhouds- en gebruikershandleiding of opgelegd door een keuringsinstantie.

Kermistoestellen mogen niet in bedrijf zijn in slechte weersomstandigheden die invloed kunnen hebben op de bedrijfsomstandigheden, de stabiliteit van het toestel of de veiligheid van personen (rekening houden met de bepalingen in de gebruikershandleiding over veranderende weersomstandigheden). In het bijzonder moet worden gelet op extreme omstandigheden die kunnen ontstaan door windvlagen en versterking van de windkracht als gevolg van het trechtervormingsgeffect langs aangrenzende constructies. Indien vereist moeten geschikte windkrachtmeters worden gebruikt. Op snel bewegende toestellen is het afrekenen van ritten verboden indien dit een merkbaar risico oplevert voor passagiers en personeel. Op andere toestellen mogen ritten enkel worden afgerekend indien de passagiers zelf niet hoeven te sturen, geen kinderen vast hoeven te houden of zichzelf niet vast hoeven te houden aan een daarvoor bedoeld onderdeel van de passagiershouder.

Toezicht over het publiek

Passende maatregelen, waaronder het stilzetten van het toestel indien nodig, moeten worden genomen om te voorkomen dat passagiers opzettelijk veiligheidsvoorzieningen misbruiken, zich roekeloos gedragen, of duidelijke en passende instructies negeren.

Indien is te voorzien dat bepaalde passagiers, als gevolg van lichamelijke of andere kenmerken, in bepaalde kermistoestellen risico kunnen lopen, moet hen de rit in het toestel worden geweigerd, tenzij hen voldoende aanvullende bescherming kan worden gegeven (zie 6.6.1.2 van EN 13814:2004). Uitsluiting op grond van gezondheid en veiligheid is geen discriminatie.

Het aantal personen dat op bordessen en tribunes mag worden toegelaten, mag het aantal dat vermeld is in het logboek niet overschrijden en mag in geen geval het veilig functioneren van het toestellen belemmeren. Reddingspaden moeten vrij van obstakels worden gehouden. Indien nodig moeten bordessen worden vrijgemaakt voordat passagierseenheden in beweging worden gezet. Indien delen van het toestel of passagiers tot minder dan 2,5 m boven de grond zwaaien, moet de toegang tot de betrokken zones verboden en omheind worden.

In voorkomend geval moeten veilige zones worden voorzien voor het wachtende publiek, gecontroleerd met behulp van leuningen, hekken en andere middelen voor toezicht.

Bij ritten in het donker moeten toegangen tot nooduitgangen voorzien zijn, die vrij zijn van obstakels en een goede noodverlichting hebben. Risico voor struikelen en vallen moet tot een minimum worden beperkt, in het bijzonder op plaatsen waar de vluchtwegen langs rails lopen of deze kruisen.

Bij toestellen met rails moeten kruisingen duidelijk worden gemarkeerd en moeten maatregelen worden genomen om struikelen en vallen te voorkomen.

Aanwijzingen voor het publiek

Beperkingen of uitsluitingen van personen die het toestel mogen gebruiken, moeten in goed leesbare signalisatie of eenvoudige bewoordingen worden aangebracht op goed zichtbare plaatsen. Deze informatie en signalisatie moeten in de van toepassing zijnde taal opgemaakt zijn. Indien de instructies van het logboek of de gebruikershandleiding van het toestel dat vereisen, moeten de volgende aanwijzingen kenbaar worden gemaakt.

Dit kermistoestel mag niet worden gebruikt door:

- passagiers met een pacemaker;
- passagiers met hartklachten;
- zwangere vrouwen;
- passagiers waarvan de gezondheidstoestand kan worden verergerd door gebruik van dit toestel.

Het aantal toegelaten passagiers per passagierseenheid (bv. een wagentje) moet worden aangegeven met een bericht of teken.

Indien het toestel, op grond van zijn constructie (vrije ruimten, passagiershouders enz.) en onder verwijzing naar 5.3.3.1.2.1 van EN 13814:2004, enkel ontworpen is voor gebruik door personen kleiner dan 140 cm (wat overeenkomt met een leeftijd van maximaal 10 jaar) moet dit op geschikte wijze kenbaar worden gemaakt.

Indien vereist in het logboek moeten bij elk toestel dat in bedrijf is de volgende leesbare aanwijzingen over bepaalde omstandigheden/gedragingen kenbaar worden gemaakt:

- minimumleeftijd of minimum- of maximumlengte van gebruikers;
- het meenemen van scherpe of omvangrijke voorwerpen (stokken, paraplu's) of dieren is niet toegelaten;

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

- het is gevaarlijk om wapperende sjaals of loshangend lang haar te dragen;
- aanhouden van de gewenste houding van de passagier (bv. niet naar buiten hangen, armen of benen uitstrekken of opstaan tijdens de werking van het toestel) is wenselijk;
- verboden te roken;
- personen onder invloed van alcohol of verdovende middelen zijn niet toegelaten op het toestel;
- het is verboden om op relingen en zijwanden te zitten, knielen en staan;
- het is verboden om op of af het toestel te springen tijdens de rit;

Op platforms en tribunes moet de volgende aanwijzing kenbaar worden gemaakt:

- het is verboden elkaar vast te houden bij de arm en samen te deinen en ritmisch met de voeten te stampen.

Assistenten en bedieners moeten, voor zover dat in hun vermogen ligt, erop toezien dat bovenstaande regels worden nageleefd.

Middelen moeten worden voorzien waarmee de bediener met het publiek kan communiceren. Met dergelijke middelen moet het mogelijk zijn om aanvullende zichtbare of hoorbare signalen te geven, in het bijzonder in noodsituaties. Zij moeten in werkende staat zijn en dagelijks voor aanvang van het bedrijf van het toestel worden beproefd.

Meer informatie over genormaliseerde signalen zijn opgenomen in ISO 7001.

Buiten bedrijf stelling

De hoofdschakelaar en alle andere schakelaars moeten uitgeschakeld zijn en de startsleutel moet zijn verwijderd. Toegang tot de ruimte van de bediener moet door stevige vergrendeling worden verhinderd.

13.4.8. Bijzondere taken bij toezicht op het bedrijf

Bewegende toestellen

Algemeen

Op toegangsbordessen mogen niet meer personen worden toegelaten dan voor een veilig bedrijf gewenst is. Indien de veiligheid het toelaat, moeten bordessen worden geëvacueerd voordat het toestel in beweging wordt gezet. Wordt het toestel stilgezet voor het uit- en instappen, moeten maatregelen worden getroffen die waarborgen dat het niet in beweging kan worden gezet voordat alle passagiers zich op hun plaats

bevinden, de voorgeschreven veiligheidsgordels zijn vastgemaakt en het instapgebied ontruimd is.

Bij toestellen uitgerust met zitplaatsen is het staan of knielen in de voertuigen of gondels verboden. Indien dit verbod wordt overtreden, moet het bedrijf indien nodig worden onderbroken.

Bij toestellen met afzonderlijke zitplaatsen mogen deze elk slechts door één persoon worden bezet. Bij het toewijzen van zitplaatsen moeten de van toepassing zijnde bepalingen in het logboek worden gevolgd. Afwijkend hiervan mogen op twee zitplaatsen voor volwassenen maximaal drie kinderen plaatsnemen indien de vereiste veiligheidsgordelsystemen en de bedrijfsprocedures dit rechtvaardigen. Toestellen die bedoeld zijn voor kinderen mogen uitsluitend door kinderen worden gebruikt.

Achtbanen

Treinen mogen de zone van in- en uitstappen niet verlaten voordat de passagiers op de juiste manier plaats hebben genomen en de veiligheidsgordels zijn vastgemaakt. De afstand tussen de treinen moet zodanig zijn dat bij een incident alle treinen binnen een redelijke tijd tot stilstand kunnen komen.

De mechanische structurele onderdelen moeten gedurende het bedrijf regelmatig worden nagekeken om te waarborgen dat er geen defecten zijn. Indien nodig moet het toestel worden stilgezet om een correctieve actie uit te voeren.

Het bedrijf moet worden beëindigd bij storm, slecht zicht of ongunstige weersomstandigheden die het veilig stoppen van de trein met de remmen en het correct rijden over de wagentjes beletten.

Ritten in het donker (“dark rides”, spookhuis)

Bij ritten in het donker waar delen van de baan aan weersomstandigheden zijn blootgesteld, is de laatste alinea van 13.4.8. “Achtbanen” van toepassing.

Bij ritten in het donker over meer verdiepingen en met meer dan een voertuig op de baan, moet de assistent of bediener waarborgen dat de rit bij een storing onmiddellijk en in overeenstemming met de veiligheidsvoorschriften in de gebruikershandleiding wordt beëindigd.

Autoscooter, skelterbanen, boten en waterattractietoestellen

Alleen voertuigen met een zelfde aandrijfsysteem mogen tegelijkertijd worden gebruikt.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

De bediener moet op een plaats zitten van waaruit hij een goed uitzicht heeft over het gehele bereden/bevaren gebied, signalen kan geven en de luidspreker kan bedienen. Indien het niet mogelijk is om alle kritische plaatsen van het rij-/vaargebied te overzien, moet een aanvullende assistent over dit deel van het gebied toezicht houden en in staat zijn om met de bediener te communiceren. Technische bewakingshulpmiddelen zoals camera's kunnen worden gebruikt.

Het begin en het einde van een rit moeten met een signaal worden aangegeven, behalve indien het in- en uitstappen in de nabijheid van de bediener plaatsvindt of indien de voertuigen niet stoppen.

Het functioneren van het toestel mag niet worden voortgezet van zodra het oppervlak van het bereden gebied onvoldoende houvast vertoont.

Bij voertuigen met verbrandingsmotor mogen passagiers alleen op het bereden gebied in- of uitstappen indien alle voertuigen stil staan.

Achteruitrijden is verboden. Dit verbod moet zichtbaar uitgehangen worden. Het is alleen toegelaten indien hierom uitdrukkelijk door de bediener of assistent wordt gevraagd. Deze alinea is niet van toepassing op botsauto's.

Voertuigen met verbrandingsmotor waaruit olie of brandstof lekt, moeten onmiddellijk van het bereden gebied worden verwijderd en achtergelaten sporen door lekkage moeten worden schoongemaakt. De voertuigen mogen niet op het bereden gebied worden voorzien van brandstof of olie.

Tijdens de werking van autoscooters moeten alle praktische maatregelen worden genomen om letsel te voorkomen. Voor aanvang van het bedrijf, en indien nodig tussen twee ritten, moet het bereden gebied worden ontdaan van vuil en afval (bv. metaalafval). Het stroomtoevoernet moet worden ontdaan van corrosieve resten door slijtage van de zinklaag. Elke vastgestelde schade moet worden hersteld. De toestand van de stroomafnemers moet dagelijks worden gecontroleerd en eventuele tekortkomingen moeten worden gecorrigeerd. De contactborstels van de voertuigen moeten dagelijks worden gereinigd.

Schommels

Per zes naast elkaar gelegen gondels moet ten minste een assistent aanwezig zijn. Niet-gemotoriseerde schommels die een looping kunnen maken, hetgeen inhoudt dat de passagiers voor een korte tijdspanne het hoofd naar beneden zitten, mogen niet meer dan één passagier per gondel bevatten.

Draaimolens met horizontale en/of verticale beweging

Bij draaimolens waarbij de verticale bewegingen van de armen door de passagiers worden bestuurd, mogen de schakelorganen voor de opwaartse beweging van de gondels en de kern van de constructie niet operationeel zijn om “te stijgen” voordat de roterende beweging in gang is gezet. Aan het einde van de rit moeten deze schakelorganen in de stand “dalen” worden gezet op een zodanig tijdstip dat alle gondels en de kern van de constructie reeds op hun laagste punt zijn aangekomen voordat de roterende beweging is beëindigd.

In draaimolens waarbij de zit- of staanplaatsen stijgen of kantelen en de passagiers zich vanwege de centrifugaalkrachten stevig vast moeten houden, mag het stijgen of kantelen niet worden gestart voordat de voorgeschreven snelheid is bereikt. Het dalen moet zijn voltooid voordat de snelheid is gedaald tot onder de voorgeschreven waarde.

Bij draaimolens met draaiende gondels moet worden gewaarborgd dat passagiers niet schommelen, niet tegen elkaar botsen, de zitplaatsen niet verdraaien of niet te ver naar buiten leunen. Indien een van deze gebeurtenissen optreedt, moet de rit worden onderbroken.

Elke zitplaats mag slechts door één passagier worden bezet.

Bij draaimolens die ook voor kinderen bedoeld zijn, moeten de bediener of de assistenten zich in de directe omgeving bevinden zodat zij bij elk teken van gevaar kunnen ingrijpen.

Reuzenrad

De gondels moeten zo worden bezet dat het rad gelijkmatig wordt belast.

Tijdens het in- en uitstappen, moeten vrij schommelende of roterende gondels door de assistenten worden vastgehouden totdat de passagiers veilig in- of uitgestapt zijn.

Nevenattracties en vermaakhallen

Algemeen

De volgende leesbare aanwijzing moet kenbaar uitgehangen worden: “Verboden te roken”.

Assistenten en bedieners moeten ervoor zorgen dat bestaande beperkingen over het gebruik worden nageleefd.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Pistes met steile wanden, globes enz.

In de zone voor de toeschouwers van pistes met steile wanden, globes en soortgelijke attracties moeten assistenten aanwezig zijn om te waarborgen dat niemand in het gebied van de voorstelling kan komen of daarin voorwerpen gooit.

Tijdens de voorstelling mogen toeschouwers niet aan de voorstelling deelnemen noch zich in de voorstellingszone begeven.

Draaischijven

Draaischijven moeten voor het in bedrijf stellen en tijdens bedrijf regelmatig worden gecontroleerd op mankementen. Indien nodig moet het bedrijf worden onderbroken. Beschadigde zones moeten onmiddellijk worden hersteld.

Tijdens de werking moeten de randen vrij van personen worden gehouden. Gebruikers die van de draaischijf zijn afgegleden, moeten de zone tussen de draaischijf en de rand onmiddellijk verlaten.

Personen met schoenen voorzien van metalen onderdelen of hoge hakken mogen de draaischijf niet gebruiken. Dieren, paraplu's, stokken en andere omvangrijke of scherpe voorwerpen zijn niet toegelaten op de draaischijf.

Glijbanen

Glijbanen moeten voor het in bedrijf stellen en tijdens bedrijf regelmatig worden gecontroleerd op mankementen. Beschadigde zones moeten onmiddellijk worden hersteld.

Assistenten moeten als zodanig duidelijk voor de gebruikers herkenbaar zijn.

Gebruikers mogen de glijbaan alleen gebruiken op geschikte matten waarop ze gaan zitten.

Personen met schoenen voorzien van metalen onderdelen of hoge hakken mogen de glijbaan niet gebruiken.

Dieren, paraplu's, stokken en andere omvangrijke of scherpe voorwerpen zijn niet toegelaten op de glijbaan.

Kinderen jonger dan acht jaar, alsook andere personen op verzoek, moeten altijd op het toegangstapijt worden vergezeld van een assistent. Aan het begin van het tapijt moet met een aanwijzing hierop worden gewezen. Aan het eind van het tapijt en aan het eind van de glijbaan moet een voldoende aantal assistenten aanwezig zijn om

naderende gebruikers te helpen. Aan het begin van het tapijt en de glijbaan moeten assistenten aanwezig zijn om te waarborgen dat de regels worden nageleefd, en dat in het bijzonder voldoende afstand wordt gehouden.

Dierenrijbanen

Het op- en afzadelen en op- en afstijgen van het paard moet plaatsvinden onder toezicht van assistenten. De assistenten moeten ook waarborgen dat de dieren de rijbaan niet verlaten.

Rotors

In het gebied van de voorstelling mag de vloer niet omlaag gaan voordat de in het logboek vastgelegde snelheid is bereikt.

De vloer mag niet omhoog gehaald worden voordat de rotor tot stilstand is gekomen en de passagiers zich van de wand hebben verwijderd.

In de zone voor de toeschouwers moeten assistenten aanwezig zijn om te waarborgen dat niemand in de voorstellingszone kan komen of daarin voorwerpen gooit.

Doolhoven en spiegelpaleizen

Dieren, paraplu's, stokken en andere omvangrijke of scherpe voorwerpen zijn niet toegelaten.

Kop van jut

De zone die in overeenstemming met 6.2.5.3 van EN 13814:2004 is omheind, moet tijdens gebruik vrij van toeschouwers worden gehouden.

Een assistent moet waarborgen dat het toestel op correcte wijze wordt gebruikt en dat de zone altijd vrij is.

Alleen in de handel verkrijgbare knalpatronen mogen worden gebruikt.

Goktenten en verkoopkramen

Deze moeten zo worden geplaatst dat het verloop van het spel ordelijk verloopt en dat loopruimten vrij gehouden worden.

Bulkverpakkingen moeten buiten de looppaden worden gestockeerd om elk risico op brand te vermijden.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Schiettenten

De schutter moet er met een aanwijzing op worden gewezen dat loodrecht en niet scheef op het doel moet worden geschoten en dat pas mag worden geschoten wanneer iedereen, in het bijzonder de assistent, zich op een veilige plaats bevindt.

De assistenten:

- mogen onveilig gedrag van de schutter niet toelaten;
- mogen in het algemeen niet meer dan twee personen per assistent laten schieten, bij kinderen slechts één;
- mogen het wapen pas laden wanneer de schutter zijn plaats heeft ingenomen;
- moeten bij het manipuleren van het wapen de loop afwenden van de schutter en naar boven richten;
- moeten, indien misbruik van het wapen vastgesteld wordt, de voorziening laten functioneren zoals beschreven in de tweede paragraaf onder het eerste streepje van 6.2.7.3 van EN 13814:2004;
- moeten wapens waarmee niet onmiddellijk wordt geschoten, ontladen en beveiligen; wapens zoals beschreven in de tweede paragraaf onder het eerste streepje van 6.2.7.3 van EN 13814:2004 moeten worden beveiligd met de daar beschreven voorziening;
- moeten vastgelopen laad- of schietmechanismen herstellen of vastgelopen kogels onmiddellijk vrij maken; indien dit niet mogelijk is moeten de wapens veilig worden opgeborgen op een vergrendelde plaats;
- moeten tijdens de werking van de schiettent kogels en munitie op een veilige plaats bewaren zodat onbevoegde toegang niet mogelijk is;
- moeten toezicht houden over het gebied rondom de schietbalie gedurende de hele schietperiode.

De bediener moet waarborgen dat de wapens, kogels of munitie na afloop van het bedrijf veilig worden opgeborgen in een vergrendelde plaats.

Bordessen en tribunes

Op bordessen en tribunes mogen niet meer personen worden toegelaten dan het aantal dat in het logboek is aangegeven.

Vluchtwegen moeten vrij van obstakels worden gehouden.

13.4.9. Onderhoud, herstelling en wijzigingen

Algemeen

Alle onderhoudswerkzaamheden moeten, ook bij uitbesteding, worden uitgevoerd door of onder direct toezicht van personen met opleiding en ervaring in onderhoudswerkzaamheden van het betrokken toestel. Deze procedures moeten preventief onderhoud en conditiebewaking van onderdelen omvatten, waarbij de aanwijzingen of adviezen van de fabrikant van het kermistoestel en de onafhankelijke keuringsinstantie in acht moeten worden genomen. Alle afschermingen, hekwerken, behuizingen van apparatuur en toegangsdeuren die voor onderhoudswerkzaamheden worden verwijderd, moeten weer vast en zeker op hun plaats zitten voordat het toestel in bedrijf wordt genomen.

Onderhoud

De door de fabrikant aanbevolen onderhoudsintervallen mogen niet worden overschreden, tenzij een verlenging van de intervallen schriftelijk is overeengekomen en door de fabrikant of de onafhankelijke keuringsinstantie is goedgekeurd.

De frequentie waarmee het onderhoud wordt uitgevoerd moet in overeenstemming zijn met de aanbevelingen van de fabrikant. Onderhoudsaanbevelingen moeten betrekking hebben op alle onderdelen die moeten worden gecontroleerd, beproefd, gesmeerd, afgesteld of na bepaalde tijden moeten worden vervangen.

Waar nodig moeten de onderhoudsaanbevelingen omvatten:

- schema's van mechanische, elektrische, hydraulische, pneumatische, veiligheids- en bewakingssystemen;
- beschrijving van handelingen die moeten worden verricht bij het controleren, beproeven, smeren, afstellen of vervangen, en uit elkaar nemen of in elkaar zetten van onderdelen;
- specificaties van de vereiste toestand van de betrokken onderdelen, en toegelaten afwijkingen;
- specificaties van het materiaal die moet worden gebruikt voor de onderdelen;
- specificaties van de te gebruiken smeermiddelen;
- de intervallen voor de verschillende controle- en onderhoudswerkzaamheden.

De controleur van het toestel moet waarborgen dat reserveonderdelen die tijdens onderhoudswerkzaamheden worden gebruikt, de juiste specificatie hebben. Indien het noodzakelijk is om reserveonderdelen te gebruiken waarvan de specificatie afwijkt van de door de fabrikant opgegeven specificatie, moet de controleur dit beschouwen als een wijziging en moet daarbij handelen in overeenstemming met 13.4.9. "Wijzigingen".

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Herstelling

De herstelling van beschadigde onderdelen moet met zorg worden uitgevoerd omdat dit kan leiden tot een afwijking ten opzichte van de oorspronkelijk conceptdocumenten. Bijvoorbeeld, het verstijven of versterken van een bepaald onderdeel kan grotere spanningen veroorzaken in aansluitende onderdelen die als gevolg daarvan kunnen bezwijken. Laswerkzaamheden moeten in overeenstemming zijn met de bepalingen van de normen EN 288 (alle delen), EN 729 (alle delen) enz. Lassen kan worden beschouwd als een wijziging die bepalend is voor de veiligheid, waarvoor goedkeuring van de fabrikant en keuringsinstantie vereist is. Een lasser moet zich houden aan de van toepassing zijnde Europese normen en moet zijn gekwalificeerd volgens de norm EN 287 of EN 1418 (zie 6.4.2.4.3 van EN 13814:2004) en moet de geschikte materialen en methoden gebruiken.

Dit type van herstelling moet worden beschouwd als een wijziging en moet op de hieronder beschreven wijze worden behandeld.

Wijzigingen

Elke wijziging van:

- mechanische structuren en onderdelen;
- onderdelen die bepalend zijn voor de veiligheid;
- nooduitrusting;
- prestaties.

mogen alleen worden uitgevoerd na overleg met de fabrikant en de onafhankelijke keuringsinstantie. Alle werkzaamheden aan passagiershouders moeten worden beschouwd als bepalend voor de veiligheid.

Indien na overleg is bepaald dat een dergelijke wijziging is toegelaten, moet het wijzigingsvoorstel schriftelijk door een onafhankelijke keuringsinstantie worden goedgekeurd en moet door middel van een kwaliteitsbewaking worden gewaarborgd dat de wijziging wordt uitgevoerd volgens het goedgekeurde en gecontroleerde voorstel. Na een dergelijke wijziging moeten de betrokken onderdelen worden onderworpen aan een bijkomend grondig onderzoek door een onafhankelijke keuringsinstantie, voordat het toestel in gebruik wordt genomen (zie ook 13.7.3). De goedgekeurde documenten moeten door de onafhankelijke keuringsinstantie worden geactualiseerd en aan het logboek worden toegevoegd.

Zelfs ogenschijnlijk onbeduidende wijzigingen kunnen leiden tot een versneld falen van onderdelen van een toestel, en het gebruik van een toestel die niet beantwoordt aan

de specificaties van de fabrikant of die werd geplaatst buiten de omgeving waarvoor zij werd ontworpen, is een veiligheidsbepalende wijziging.

Het rapport van een keuring na een herstelling of wijziging moet aan het logboek worden toegevoegd.

13.5. Taken van de bediener van het kermistoestel

Elk kermistoestel moet gedurende een ritcyclus en op alle tijden dat het toestel voor het publiek beschikbaar is onder direct toezicht staan van een bediener.

Voordat een kermistoestel voor het publiek beschikbaar wordt gesteld, moet de bediener waarborgen dat hij de bedieningsvoorschriften en voorschriften voor noodsituaties kent en begrijpt. Het toestel moet in overeenstemming met deze voorschriften worden bediend.

Elke bediener moet zijn taken in overeenstemming met de aan hem gegeven instructies uitvoeren en daarbij letten op de veiligheid van het publiek, van allen die met hem samenwerken, en van zichzelf.

De bediener moet waarborgen dat voor de opening voor het publiek alle afschermingen van gevaarlijke machineonderdelen, energietoevoer- en aandrijfsystemen op hun plaats zitten en blijven zolang het toestel in bedrijf is.

Tijdens gebruik het toestel door het publiek mag enkel de bediener of een onder direct toezicht van de bediener staande leerling of assistent het toestel bedienen of interfereren met de werking ervan.

De bediener mag een toestel niet sneller of langzamer laten werken dan in het logboek of de gebruikers- en onderhoudshandleiding is aangegeven. Indien er speciale voorschriften zijn voor de belading van voertuigen of gedeeltelijk beladen passagierseenheden, moet de betrokken bediener waarborgen dat deze belading op juiste wijze plaatsvindt.

De bediener moet de integriteit van de mechanische montage tijdens het bedrijf bewaken. Storingen of defecten die kunnen leiden tot een voor de passagiers gevaarlijke situatie moeten onmiddellijk worden verholpen. De werking moet worden beëindigd en de exploitant moet op de hoogte worden gesteld. Herstellingswerkzaamheden die passagiers in gevaar kunnen brengen, mogen niet tijdens de werking worden uitgevoerd.

De bediener moet alle redelijkerwijs haalbare maatregelen nemen om de naleving van de voorschriften af te dwingen met betrekking tot de passagiers en vastgelegd door de

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

controleur (bv. beperking van het gestalte, verbod op loszittende kleding of bepaalde voorwerpen). Hij moet personen die naar zijn mening vanwege hun gezondheid of gedrag niet in staat zijn om veilig gebruik te maken van het toestel, de toegang weigeren.

Voordat het toestel in beweging wordt gezet of het signaal hiertoe wordt gegeven, moet de bediener waarborgen dat:

- alle passagiers veilig plaats hebben genomen in de juiste positie, de veiligheidsgordels op juiste wijze zijn vastgemaakt, en indien van toepassing veilig zijn vergrendeld;
- geen passagiers hebben plaatsgenomen op plaatsen waar de passagiershouders of veiligheidsgordels niet functioneren;
- aan de passagiers datgene is meegedeeld dat zij voor een veilige rit moeten weten;
- geen toeschouwers of personeel zich in een gevaarlijke situatie bevinden. Indien er geen zicht is op alle in- en uitstapplaatsen, moeten positieve signalen worden gebruikt om te controleren of veilig kan worden gestart. Het zicht mag niet worden belet door rook, licht of andere effecten;
- de assistenten elk signaal begrijpen;
- passagiers hun veilige positie behouden en toeschouwers zich niet in een gevaarlijke positie bevinden door de beweging van het toestel. Waar nodig, moet een luidsprekersysteem worden gebruikt voor het geven van waarschuwingen aan het publiek. Indien iemand in gevaar is, moet het toestel onmiddellijk worden stilgezet op voorwaarde dat dit op veilige manier mogelijk is.

De bediener mag geen ritten afrekenen op snel bewegende toestellen, of door zijn assistenten laten starten, indien dit gevaar oplevert voor de bediener, assistenten of het publiek. Op andere toestellen mogen ritten alleen worden afgerekend indien de passagiers zelf niet hoeven te sturen, geen kinderen vast hoeven te houden of zichzelf niet vast hoeven te houden aan een daarvoor bedoeld onderdeel van de passagiershouder. De bediener mag niet op het toestel plaatsnemen in een gevaarlijke positie noch er onder gevaarlijke omstandigheden op- of afspringen.

De bediener van het kermistoestel moet waarborgen dat de assistent zijn taken op veilige manier uitvoert.

Wanneer het toestel niet voor het publiek beschikbaar is moet de bediener het toestel immobiliseren en maatregelen nemen om het gebruik ervan door het publiek te verhinderen.

13.6. Taken van de assistent

Elke assistent moet zijn taken in overeenstemming met de aan hem gegeven instructies uitvoeren en daarbij letten op de veiligheid van het publiek, van allen die met hem samenwerken, en van zichzelf.

De assistent moet de instructies van de controleur of de bediener opvolgen over de belading van passagierseenheden en de bewaking van toeschouwers. Hij moet bijvoorbeeld:

- voertuigen op voorgeschreven wijze beladen, met grootste/kleinste passagiers op de juiste plaats;
- passagierseenheden op juiste wijze in evenwicht brengen;
- passagiers uitsluiten die fysiek ongeschikt zijn;
- alle maatregelen nemen om personen uit te sluiten waarvan het gedrag wijst op een mogelijke onveilige rit;
- passagiers verhinderen gebruik te maken van enig deel van het toestel met defecte passagiershouders;
- waarborgen dat alle passagiers op veilige en juiste wijze hun plaats hebben ingenomen, dat aan passagiers die informatie is verstrekt die nodig is voor hun veiligheid en dat er zich geen toeschouwers op gevaarlijke plaatsen bevinden voordat met het overeengekomen positieve signaal aan de bediener kenbaar is gemaakt dat de rit kan beginnen.

De assistent mag niet op het toestel plaatsnemen in een gevaarlijke positie en er onder gevaarlijke omstandigheden niet op- of afspringen. Hij mag op snel bewegende toestellen geen ritten afrekenen indien dit gevaar oplevert voor de zichzelf of het publiek. Op andere toestellen mogen ritten alleen worden afgerekend indien de passagiers zelf niet hoeven te sturen, geen kinderen vast hoeven te houden of zichzelf niet vast hoeven te houden aan een daarvoor bedoeld onderdeel van de passagiershouder.

Tijdens de rit moet de assistent er voortdurend en waakzaam op toezien dat passagiers in een veilige positie blijven en dat toeschouwers niet op gevaarlijke plaatsen komen. Hij mag passagiers niet aanzetten tot het aannemen van gevaarlijke posities of andere onveilig gedrag vertonen. Zodra hij merkt dat er een risico ontstaat dat personen vallen, wegvliegen of in onbedoeld contact komen met delen van het toestel, moet hij dit onmiddellijk aan de bediener melden of signaleren.

De assistent moet waarborgen dat personen na afloop van de rit het toestel veilig kunnen verlaten.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

13.7. Keuringen door een onafhankelijk organisme

13.7.1. Diepgaande keuring door een onafhankelijk organisme

Algemeen

Elk in gebruik zijnde kermistoestel, inclusief zijn hulpuitrusting, moet met intervallen volgens 13.7.5 geheel door een onafhankelijk organisme diepgaand worden gekeurd. Bij seizoensgebonden toestellen gebeurt deze keuring, waar mogelijk, voor het begin van het seizoen, maar in ieder geval voor het verstrijken van het keuringsrapport dat in het logboek is opgenomen.

Keuringsstrategie

Minimumeisen voor een diepgaande keuring:

Het logboek moet door de eigenaar ter beschikking worden gesteld voor het vaststellen van de onderdelen die bepalend zijn voor de veiligheid en voor de aanbevolen keuringsmethode.

De volgende stappen behoren te worden doorlopen:

- onderzoek het kermistoestel om, door ervaring of met behulp van tekeningen en andere documenten, vast te kunnen stellen of het toestel volledig is, ongewijzigd is en op de juiste wijze is opgebouwd;
- identificeer die onderdelen en constructiedelen van het kermistoestel die bepalend zijn voor een veilig functioneren van het toestel;
- vraag aan de eigenaar/controleur of deze onderdelen slijtage, schade of andere onregelmatigheden vertonen die kritisch zijn voor een veilig functioneren van het toestel;
- maak de geselecteerde kritische onderdelen vrij en voer een visueel onderzoek uit, in gedemonteerde toestand indien vereist in het logboek of de gebruikers- en onderhoudshandleiding; demontage kan vereist zijn indien onregelmatigheden worden vermoed;
- onderzoek, indien het resultaat van bovenstaand onderzoek wijst op een probleem, alle onderdelen op tekenen van overmatige slijtage, inwendige of uitwendige corrosie of scheurvorming;
- indien een visueel onderzoek naar de mening van de deskundige niet voldoende is, moet een niet-destructief onderzoek worden uitgevoerd, hetzij voor de eerstvolgende bedrijfsperiode, of na een langer tijdsinterval;

- onderzoek alle houten onderdelen op beschadigde of ontbrekende verflagen. Controleer of er vocht aanwezig is, in het bijzonder op plaatsen waar het opgesloten zit, niet weg kan stromen, of in de fundamenteën zit. Identificeer rotte plekken in het hout;
- controleer houtverbindingen op gecorrodeerde nagels of bouten die het hout aantasten en daardoor de verbinding onbetrouwbaar maken;
- controleer op gebarsten, beschadigd of ontbrekend hout waardoor de draagkracht van de constructie nadelig kan worden beïnvloed;
- controleer op lekkage van hydraulische en pneumatische componenten die worden gebruikt bij het heffen of dragen van delen van het toestel en controleer of de drukken binnen de grenzen blijven van de ontwerpspecificatie. Controleer de standen van veiligheidskleppen, drukontlastkleppen, drukregelkleppen en controleer flexibele leidingen op tekenen van schade;
- controleer het functioneren en de toestand van alle veiligheidsgordelsystemen en bijbehorende vergrendelingen;
- onderzoek en beproef de elektrische installatie in overeenstemming met de norm EN 60204-1 en andere van toepassing zijnde normen;
- voer beproevingen in bedrijfstoestand uit voor zover dit noodzakelijk is;
- verzoek, indien is vastgesteld dat het toestel op juiste wijze is opgebouwd en in goede staat verkeert, om een proefrit in onbelaste toestand bij maximaal toegelaten snelheid, hefhoogte of andere bedrijfsparameters welke bij de afnamekeuring of laatste keuring in het logboek zijn vermeld;
- observeer de proefrit; en
- indien alles bevredigend is verlopen, onderteken en overhandig het rapport van de volledige keuring en noteer het resultaat van de proef en de onafhankelijke volledige keuring in het logboek.

Visueel onderzoek

Ter beoordeling van het onafhankelijke keuringsorganisme kan elk visueel onderzoek worden gevolgd door niet-destructief onderzoek.

- De constructie van het toestel behoort te worden onderzocht op vervormingen, zoals geknikte, verbogen of ingedeukte onderdelen, losse of ontbrekende onderdelen, of scheurvorming.
- Strukturelementen behoren te worden onderzocht op aantasting, zoals roestend staal, rottend hout/spaanplaat, afbladderend of scheurend laminaatkunststof, of slijtend textielmateriaal.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

- Veiligheidsgordels behoren nauwkeurig te worden onderzocht op slijtage, juiste afstelling, juiste werking en verankering.
- Kritische las-, pen- en schroefverbindingen behoren nauwkeurig te worden onderzocht op de aanwezigheid van scheuren of overmatige slijtage.
- Visueel onderzoek van lasverbindingen met het oog op detectie van scheurvorming; indien lasverbindingen voor de eerste keer na een wijziging of herstelling worden onderzocht, moet dit in overeenstemming met de relevante delen van de norm EN-ISO 5817 plaatsvinden.
- Elektrische en elektronische installaties moeten worden onderzocht op wijzigingen of aantasting.

Als onderdeel van de diepgaande keuring moeten alle kermistoestellen aan een visueel onderzoek worden onderworpen.

13.7.2. Opstellingsinspectie

Algemeen

Kermistoestellen moeten na elke opbouw worden onderworpen aan een bijzondere keuring. Deze keuring moet door ervaren personen (zie ook 13.4.1) worden verricht. Bij kermistoestellen type A moet de opstellingsinspectie uitgevoerd worden door een onafhankelijk organisme. Bij kermistoestellen type B mag dit uitgevoerd worden door de uitbater.

Bereik van de opstellingsinspectie

Het volgende onderzoek moet plaatsvinden:

- naleving van de in het logboek aangegeven bedrijfsvoorwaarden, overeenstemming inzake herstelling van mankementen die bij voorgaande beproevingen aan het licht kwamen en correcties naar aanleiding van de opmerkingen die bij voorgaande beproevingen zijn gemaakt;
- juiste ondersteuning en verankering volgens de bouwtekeningen en rekening houdend met de plaatselijke bodemgesteldheid;
- overeenstemming met de bouwdocumenten, opbouw van alle essentiële dragende onderdelen inclusief schoren en stutten, en overeenstemming van de vorm en de doorsneden van deze dragende onderdelen. In het bijzonder is aandacht te besteden aan de juiste inbouw van hydraulische en pneumatische componenten, traphuizen, bordessen, leuningen, bekledingen, decoraties en andere uitrusting.
- de juiste plaatsing van het kermistoestel;

- de toestand van de essentiële dragende constructieve onderdelen (visueel onderzoek);
- de bevestiging van afneembare onderdelen (zowel dragende onderdelen als lampenrails en andere decoraties);
- bescherming van verbindingen, veilige installatie van elektrische leidingen en andere drukleidingen (visueel onderzoek);
- installatie (montage) van veiligheidvoorzieningen volgens de tekening (namelijk ontsporingsbeveiligingen, vanginrichtingen) en de effectiviteit (veilige werking) van deuren en veiligheidsvoorzieningen voor passagiers (visueel onderzoek);
- het voorhanden zijn van de benodigde vrije ruimten en veiligheidsafstanden;
- duidelijke mankementen bij elektrische onderdelen (namelijk defecte stekkerverbindingen, herstellende zekeringen, kapotte of ontbrekende lampen binnen reikwijdte; visueel onderzoek);
- onbelaste proefrit voor kermistoestellen met draai- en/of hefvoorzieningen.

13.7.3. Keuring na herstelling en wijziging

In de volgende gevallen moet het toestel en de bijbehorende uitrusting door een onafhankelijk keuringsorganisme aan een grondige keuring worden onderworpen:

1. voor het opnieuw in gebruik nemen na een herstelling, wijziging of ombouw die van mogelijke invloed is op de algehele toestand van het toestel;
2. na een uitval/panne door een onbekende oorzaak;
3. uit veiligheidsoverwegingen, na kortere tijdsintervallen, zoals is vastgelegd door het organisme die de laatste keuring verrichtte.

13.7.4. Rapporten

Alle bevindingen bij het verrichten van de hierboven beschreven opstellingsinspectie en grondige keuringen moeten worden vastgelegd en bewaard tot de datum van de eerstvolgende grondige keuring. Bij niet-aangedreven kermistoestellen, attracties of kermistenten die kleiner zijn dan 75 m² en kleiner zijn dan 5 m hoogte hoeven de bevindingen niet te worden vastgelegd.

13.7.5. Keuringsintervallen

Alle kermistoestellen moeten met geschikte tijdsintervallen een grondige keuring ondergaan.

De intervallen tussen twee opeenvolgende grondige keuringen kan in bestaande nationale regelgeving zijn voorgeschreven (zie het KB kermistoestellen).

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Ter informatie wordt verwezen naar bijlage H van de norm EN 13814:2004 waarin de intervallen zijn vermeld zoals deze geldt in landen met een van toepassing zijnde regelgeving.

In ieder geval kunnen keuringsintervallen worden ingekort indien dit nodig is op grond van wijzigingen, herstellingen, veiligheidsoverwegingen en de toestand van het kermistoestel.

13.8. Brand

13.8.1. Algemeen

De bepalingen in dit hoofdstuk zijn basiseisen die gerelateerd zijn aan kermistoestellen en attractieparken onder voorbehoud van wettelijke verplichte brandvoorschriften.

13.8.2. Procedures in geval van brand

Bedieners en assistenten moeten, wanneer dit mogelijk is, van de brandweer aanwijzingen ontvangen over de te volgen procedures bij brand en een demonstratie krijgen over het gebruik van blusapparatuur.

In elke gesloten ruimte moet voldoende personeel aanwezig zijn om in noodsituaties het publiek naar een veilige plaats te brengen. Per structuur moet een persoon met de leiding worden belast.

Alle assistenten en overige personen moeten geïnformeerd zijn over hun taken bij brand of andere noodsituaties.

Alle personen die bij het kermistoestel betrokken zijn moeten geïnformeerd zijn over de maatregelen die bij brand moeten worden genomen. Een persoon moet de verantwoordelijkheid krijgen voor brandpreventiemaatregelen, moet waarborgen dat het personeel een grondige kennis heeft van zijn taken.

Instructies aangaande procedures bij brand moeten omvatten: het gebruik van ter beschikking zijnde blusapparatuur, de noodzaak om onmiddellijk contact op te nemen met noodhulpdiensten, en de werking van het daarbij gebruikte communicatiesysteem.

Op plaatsen die door de brandweer zijn aangewezen, moeten voorschriften aangaande de te volgen procedures bij brand uitgehangen worden.

13.8.3. Maatregelen bij brand

Tenten, kramen en gesloten ruimten moeten zijn voorzien van een inrichting die bij brand een waarschuwingssignaal geeft.

Tenten, kramen en gesloten ruimten voor meer dan 2000 personen moeten zijn voorzien van een alarmsysteem dat een signaal geeft voor evacuatie. Dit signaal moet in de hele ruimte hoorbaar zijn en duidelijk van andere geluiden te onderscheiden zijn.

OPMERKING: Deze norm is niet van toepassing op gesloten ruimten voor meer dan 3000 personen.

De inrichting waarmee het alarm wordt gegeven, moet paniek bij het publiek vermijden terwijl het betrokken personeel direct wordt gewaarschuwd.

Alle kermisterreinen en amusementsparken moeten zijn voorzien van geschikte en goed onderhouden middelen voor het blussen van brand (bv. draagbare brandblussers). Zij moeten zo geplaatst zijn dat zij direct voor gebruik beschikbaar zijn.

In 13.8.4. "Brandblussers" worden aanbevelingen gegeven voor het benodigde type en aantal brandblusapparaten.

Er moeten maatregelen worden getroffen voor het beproeven en onderhouden van brandblusapparatuur op aangepaste tijdsintervallen. Voor elk apparaat moet een overeenkomstig certificaat kunnen worden voorgelegd.

Brandalarmsystemen en brandblusapparatuur moeten in overeenstemming met de van toepassing zijnde Europese of nationale norm worden geïnstalleerd en onderhouden.

Op alle tijden dat het publiek toegang heeft tot het kermistoestel, moeten de wegen van en naar toestellen vrij van obstakels zijn. De opstelling van de toestellen moet een snelle en makkelijke toegang tot de vluchtwegen van het terrein waarborgen.

Op plaatsen waar daglicht onvoldoende is en bij duisternis moet in kunstmatige verlichting worden voorzien zodat het publiek zijn weg kan vinden. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan nooduitgangen, trappenhuizen en gesloten ruimten. Indien de verlichtingsenergie afkomstig is van verschillende draagbare generatoren met gescheiden stroomcircuits, kunnen aanvullende generatoren worden gebruikt voor noodverlichting in noodsituaties.

Bij kermistoestellen mogen zich geen ontvlambare materialen en afval bevinden.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Tuidraden, haringen en paaltjes mogen niet aanwezig zijn op wegen en paden die naar een veilige plaats leiden. Flankeren zij dergelijke routes dan moeten zij worden afgeschermd of gemarkeerd zodat zij duidelijk zichtbaar zijn.

Toegang tot brandblusmiddelen of watervoorraden bedoeld voor brandblussen, mag niet worden geblokkeerd; borden die de weg wijzen naar brandkranen mogen zonder toestemming van de brandweer niet worden afgedekt.

Bij grote modulair opgebouwde constructies kan het nodig zijn om speciale maatregelen te nemen ter voorkoming van uitbreiding van brand.

Indien tenten, kramen en andersoortige modulaire constructies in verschillende configuraties kunnen worden opgebouwd, moet worden gewaarborgd dat wordt voldaan aan de bouwkundige eisen met betrekking tot het aantal uitgangen en loopafstanden. Op gelijke wijze moet worden gewaarborgd dat wordt voldaan aan de bouwkundige eisen met betrekking tot het aantal zitplaatsen.

13.8.4. Toegang voor noodhulpdiensten

Het terrein moet zo worden ingedeeld dat brandblusapparatuur, indien haalbaar, makkelijk elk punt van het kermisterrein op een afstand van maximum 50 m kan benaderen. Indien dit niet haalbaar is, moet advies worden gevraagd aan de brandweer. Hoofdtoegangswegen moeten in het algemeen ten minste 4 m breed zijn. Toegangspoorten moeten voldoende breed zijn om een gemakkelijke toegang van brandweervoertuigen en andere voertuigen van noodhulpdiensten.

Indien zich op een terrein meer dan 15 kermistoestellen bevinden of indien het grondoppervlak van het kermisterrein meer dan 200 m² bedraagt, moet een plattegrond worden gemaakt waarop alle kermistoestellen, voertuigen en aanhangers zijn aangegeven. Deze plattegrond moet, indien mogelijk, actueel worden gehouden en aan de brandweer worden overlegd voordat het terrein voor publiek wordt geopend.

Vluchtwegen

Uitgangen en vluchtwegen moeten duidelijk worden gemarkeerd met lichtgevende borden en pijlen die in overeenstemming zijn met ISO 6309.

In omsloten ruimten moet noodverlichting voorhanden zijn voor vluchtwegen, trappenhuisen, niveauverschillen en borden. Indien noodzakelijk moet een doeltreffende noodverlichting een van de maatregelen zijn voor een veilige evacuatie van personen uit bewegende kermistoestellen bij stroomuitval.

Zolang er zich personen in het toestel bevinden, mogen deuren die een nooduitgang verschaffen van deze constructie of van enige aangrenzende ruimte, niet op zodanige wijze zijn afgesloten of geblokkeerd dat zij niet makkelijk en onmiddellijk van binnenuit zijn te openen. Alle deuren op vluchtwegen moeten naar buiten toe open gaan zodat personen in een noodsituatie zonder belemmering kunnen vluchten. Wanneer vluchtdeuren beschermd moeten worden tegen indringers van buitenuit, moeten ze uitgerust zijn met een antipaniekstang.

Uitgangen die bestaan uit schermen of soortgelijke materialen, moeten aan de randen duidelijk worden gemarkeerd. Deze uitgangen moeten zo worden aangebracht dat zij makkelijk van binnenuit zijn te openen.

Extra voorzorgsmaatregelen tegen brand

Licht ontvlambare vloeistoffen zoals benzine en dieselolie moeten in geschikte gesloten opslageenheden veilig worden bewaard en beschermd tegen onbevoegde toegang. Op de opslageenheden moet de inhoud duidelijk worden aangegeven.

Dergelijke vloeistoffen mogen niet worden bewaard in losse vaten onder vrachtwagens, aanhangers of caravans, bij kabels onder spanning en elektrische installaties. Aanbevelingen voor de opslag van deze vloeistoffen kan bij de brandweer worden verkregen.

Bijzondere aandacht moet worden besteed aan het bijvullen van brandstoftanks van voertuigen en generatoren uit blikken of vaten. Bijvullen mag niet plaatsvinden bij werkende motor of generator, en mag alleen plaatsvinden bij voldoende ventilatie, bij voorkeur in de open lucht.

In de ruimten tussen toestellen, voertuigen en caravans mogen geen brandbare materialen worden opgeslagen. Droog gras en struiken onder apparatuur moet kort worden gehouden en maaisel moet worden verwijderd.

Alle mogelijke afval moet worden gestort in geschikte onbrandbare containers, en maatregelen moeten worden genomen voor regelmatige afvoer van volle containers en plaatsing van lege containers (zie dagelijkse controle en proefrit).

Opslageenheden met lpg moeten worden beschermd tegen onbevoegde toegang en toevallige lekkage. Zowel volle als lege opslageenheden moeten op veilige plaatsen in de open lucht worden opgeslagen. Indien dit niet mogelijk is, moeten ze worden opgeslagen in een voldoende geventileerde ruimte, gemaakt van onbrandbaar materiaal. Een dergelijke opslagruimte moet zich op een veilige plaats bevinden of in een bouwwerk met een brandweerstand van 2 uur, en mag niet worden gebruikt voor andere doeleinden dan de opslag van lpg- en acetyleenflessen.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Verwarmingsapparatuur die niet vast is opgesteld en verwarmingsapparatuur met open vuur mag niet worden gebruikt in constructies zolang publiek aanwezig is. Bij gebruik op andere tijdstippen moet zij onder permanent toezicht staan en, indien zij niet meer wordt gebruikt, worden uitgeschakeld, gedoofd en verwijderd.

Het gebruik van ontvlambare vloeistoffen, lichtontvlambare materialen of open vuur voor bijzondere effecten tijdens voorstellingen is verboden tenzij bijzondere maatregelen worden genomen om een onbeheersbare brand te voorkomen.

Ballonnen voor verkoop of decoratie mogen niet worden gevuld met ontvlambare gassen.

Ontvlambaar materiaal moet op een veilige plaats worden opgeslagen. Stro en voer voor dieren moeten in aparte ruimten worden opgeslagen en op geschikte wijze tegen onbevoegde toegang worden beschermd. In onderkomens voor dieren en opslagruimten voor stro en voer moet roken verboden zijn. Borden met procedures bij brand moeten op door de brandweer aangewezen plaatsen worden aangebracht.

Brandblussers

Brandblussers moeten beschikbaar zijn, in overeenstemming met de normen EN 2 en EN 3 (alle delen).

Het aantal, soort en grootte en, tot op zekere hoogte, de plaats van brandblussers is afhankelijk van de aard van de gevaren. Deze hangen weer af van de soort en de grootte van het kermistoestel.

Aanvullend op brandblussers mag ook groter brandbestrijdingsmaterieel worden gebruikt (bv. mobiel brandbestrijdingsmaterieel).

14. Bijlage: formulier voor de melding van een ongeval/incident

MELDING

VAN EEN ERNSTIG INCIDENT OF ONGEVAL OP EEN KERMISTOESTEL

KB van 18 juni 2003 betreffende de uitbating van kermistoestellen

Gelieve dit document zo volledig mogelijk in te vullen en te bezorgen aan:

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Centraal Meldpunt voor producten

e-mail: cmp@economie.fgov.be

tel: 02 277 92 78

fax: 02 277 54 38

Gegevens van het betrokken kermistoestel:

Naam:	
Referentie:	
Type kermistoestel:	A ☐ B ☐ (keuze aankruisen a.u.b.)
Locatie van het betrokken kermistoestel op het moment van het ongeval/incident: (volledig adres)	

Gegevens van de uitbater:

Naam:	
Adres:	
Telefoon:	
E-mail:	

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Gegevens over het incident of ongeval:

Het betreft hier: ☐ een incident ☐ een ongeval (keuze aankruisen a.u.b.)	
Datum en uur:	
Slachtoffer: (naam, adres, tel., leeftijd)	
Aard van de verwondingen: (indien van toepassing)	
Korte beschrijving:	
Eventuele getuigen: (naam, adres, tel.)	

Naam van de melder:

Handtekening en datum:

